

Salesiánská spiritualita
mládeže

dar Ducha svatého
salesiánské rodině
pro život a naději všech

PŘEDMLUVA

Tyto stránky vyprávějí příběh, který naplnil životem a nadějí naše setkávání ve všech koutech světa. V Africe, Americe, Asii, Evropě a Oceánii byla salesiánská spiritualita mládeže styčným bodem a sjednocující silou pro množství mladých, FMA, SDB, rodičů, laických spolupracovníků a členů salesiánské rodiny. A ještě mnohem více, zaměření na spiritualitu nám dalo příležitost pracovat společně, ve společenství, jako velká rodina, která není jen „pro“, ale „s“ mladými a se všemi, kteří se ztotožňují s vychovatelským nadšením Dona Boska a matky Mazzarello.

Pracovní dokument, který vám představujeme, je plodem spolupráce dvou Sekcí pro pastorační mládež FMA - SDB a inspektorů.

Má svůj původ na konci r. 1993, kdy se setkala skupina FMA, SDB a mladých, aby se podělili o zkušenost a cestu, kterou až do té doby urazili. Od té doby, kdy se začal používat termín „salesiánská spiritualita mládeže“ (cca r. 1980), cesta se postupně prohlubovala a podílelo se na ní stále více lidí. Tehdejší mladí lidé a vychovatelé se již stali dospělými s bohatstvím zkušeností, ve kterých byli nadšenými protagonisty prvních setkání, fest mládeže, oslav MM'81 A DB '88 a mnoha dalších iniciativ uskutečněných k prohloubení společné spirituality.

Jak navázat na tyto první zkušenosti, abychom předali dalším mladým lidem, vychovatelkám, vychovatelům, laickým spolupracovníkům a členům salesiánské rodiny bohaté dědictví cesty, kterou jsme v těchto letech urazili ve všech částech světa?

Z tohoto požadavku, který někteří mladí vyslovili, se zrodila myšlenka nabídnout pracovní dokument, který vám představujeme.

Není to nějaký text navíc, který by se měl uložit do knihovny nebo umístit na policičky v našich domech. Je to plod dialogu a hledání, které se zkonkretizovalo během několika pracovních etap:

– první etapa byla setkáním skupiny mladých lidí, FMA a SDB k prvnímu zamyšlení a sestavení textu, který byl rozeslán inspektoriím;

– druhá etapa probíhala v inspektoriích. Byla do ní zapojena skupina osob, které mají na starosti animaci inspektorie. Ty se zamyslely nad textem, aby vybraly aspekty, které jsou společné, našly slabá místa, chybějící aspekty a navrhly, co by se tam dalo případně doplnit;

– třetí etapa zaměstnala malou skupinu, která všechno přečetla, udělala shrnutí odpovědí a srovnala poznámky pro nové sestavení textu;

– v této poslední etapě znovu přehlédnutý a přepracovaný text je překládán do různých jazyků a zasílán inspektoriím, aby ho pak zkonkretizovaly uvnitř vlastní reality.

*Jedná se tedy o **pracovní nástroj**, který slouží jako všeobecný styčný bod, ze kterého lze vycházet. Je v něm podána charismatická zkušenost Dona Boska a matky Mazzarello v teologických kategoriích dneška. Nabízí základní souřadnice, do kterých je třeba napsat vlastní text podle zkušeností a cesty vykonané v těchto letech v salesiánské spiritualitě mládeže, podle požadavků mladých a sociokulturního kontextu, do kterého patříme.*

*Pracovní nástroj potřebuje, aby byl **přeložen**, aby získal místní „barvu“. A to je úkol, který svěřujeme každé inspektorii nebo skupině inspektorií, aby se salesiánská*

spiritualita mládeže mohla obohatit o konkrétní „tvář“ každého světadílu.

*Pracovní nástroj se zvláštním způsobem **obrací** na ty z FMA, SDB, mladých, laických spolupracovníků a členů salesiánské rodiny, kteří mají v inspektorii úkol animace na místní a inspektoriální úrovni. Jejich prostřednictvím bude text představen všem členům výchovných komunit a oni také najdou nejvhodnější způsob, aby byl text lépe pochopen, aby byl prohlouben jeho obsah a aby byl konfrontován s každodenní praxí a aby byla nalezena kritéria k převedení pracovního nástroje do vlastní reality.*

*Otázky k zamyšlení, které jsou umístěny na závěr každé části, mohou být příležitostí k osobní a skupinové konfrontaci a zvláště k růstu ve vědomí **darů**, který máme v rukách a jsme voláni, abychom ho předali druhým obohacený o zkušenosti a o události.*

*Pracovní **nástroj je nyní svěřen každé inspektorii jako drahocenný poklad, který má přinést ovoce.***

Čekáme na různé texty, které vzejdou z vašich setkání, aby se tomuto nástroji dostalo nutné opory „mezinárodnosti“, aby byl obohacen „barvami“, které jsou vlastní každé zemi (i v grafickém vyjádření), abychom tak i nadále psali společně, v každodennosti, proroctví Dona Boska a matky Mazzarello.

*Zvláštní **děk** patří těm, kteří uvěřili v odůvodněnost této iniciativy a věnovali čas, inteligenci a energii, aby přispěli k úvahám, sestavení obsahu a ke grafickému provedení.*

Pomocnice ať provází naši práci a naši ochotu být jako ona „Boží tváří a slovem“ pro muže, ženy, chlapce a dívky dneška i budoucnosti.

Sr. Georgina McPake   Don Luc Van Looy
Gen. rádkyně pro past. ml. - FMA   Gen. rádce pro past. ml. - SDB

Řím, 19. března 1996

Všichni jsme už tolikrát udělali následující zkušenost. Nosíme si uvnitř nepředvídané schopnosti a odvahu, která dokáže konat velké věci. Často ale tento dar, který je určen k tomu, aby učinil šťastnými spoustu lidí, spí jako oheň pod popelem. A je potřeba vhodné příležitosti, aby se vzňal v dobrodružství, které zanechá stopu.

Příběh „salesiánské spirituality mládeže“ je jednou z takových zkušeností.

Salesiáni, Dcery Panny Marie Pomocnice a množství mladých lidí zapojených do poslání, které nám Don Bosco svěřil, měli vždy rádi Dona Boska a snažili se jej věrně napodobovat. Jednoho dne jsme objevili, že již nestačí spokojeně opakovat to, co dělal on a že ani nestačí pokračovat v činech, které konal. Svět, kultura a lidé se velice změnili. Bylo nutné objevit nové cesty, abychom mohli mluvit s lidmi, kteří žijí ve velmi odlišné situaci, než jaká byla ta tradiční. Nechtěli jsme opustit cesty, kterými prošli naši přátelé, ale ani jsme se nemohli spokojit s tím, že nabízíme to samé.

Zapálení a starostlivost toho, kdo ví, že hladovějící nemůže čekat, nás dovedlo k hranicím budoucnosti. A tak jsme začali žít „salesiánskou spiritualitu mládeže“. Znovu jsme objevili dar, který jsme si nesli v nitru a který je schopný se rozeznít jako radostná zpráva pro toho, kdo s neklidem hledá život a naději.

Chceme vyprávět tento příběh a přejeme si, aby se rozšířil okruh těch, kteří mají chuť se jako Don Bosco a matka Mazzarello zapojit do služby životu a naději v Ježíšově jménu.

1. PŘÍBĚH PŘICHÁZEJÍCÍ Z DALEKA

Náš život je plný otazníků. Každý z nás má své. Některé z nich přináší kultura, v níž žijeme. Snaží se nám vnutit spoustu potřeb, aby lépe prodala své produkty. Jiné jsou naše vlastní otazníky. Ty přicházejí nečekaně z toho, co jsme prožili, z našich radostí i úzkostí, kterými čas od času procházíme. Další sdílíme s našimi přáteli, kterých dnes má každý spoustu. Když se nad tím zamyslíme, zdá se, že to jsou střípky lidství – otázky, které si klademe jednoduše proto, že žijeme, doufáme, milujeme a bohužel umíráme. Spousta z těchto otazníků jsou jakýmsi křikem bolesti, která spaluje náš život. A to proto, že nám je násilím kradeno tolik věcí, na které máme právo.

Nikdo nedokáže zůstat klidný, když ho sužuje nepokoj. Proto naléhavě hledáme odpovědi na naše otázky.

Don Bosco a matka Mazzarello dali celý svůj život, aby našli konkrétní a spolehlivou odpověď na otázky kluků a děvčat jejich doby. Možná byli jiní než dnes, ale i oni měli velké otázky. A co teď? Můžeme i dnes dávat stejné odpovědi jako oni, nebo je musíme změnit?

Blahoslavenství: Ježíšova odpověď na naše otázky

Na otázky našeho života dostáváme mnoho odpovědí. Příliš na to, abychom se mohli v klidu rozhodnout pro nějaké řešení. Co dělat?

Evangelium nabízí úplnou odpověď na všechny tyto dotazy. Zahrnuje všechny otázky a má jedinou velkou starost – dát nám objevit, že Bůh je náš milující Otec, který si přeje naše plné štěstí a chce nám dát útěchu v naději, který chce, abychom

se skutečně snažili žít jako jeho děti. Svoji logikou, která je tak bezpodmínečná, se může někdy zdát dokonce zvláštní.

Iniciativu vyvíjí Bůh. Žádá po nás, abychom ho zakusili, věřili mu a vsadili všechno na něj. Dává nám jistotu lásky, která přijímá, která zachraňuje, která naplňuje život..., ale říká bez okolků: mírou lásky je obětovat život za ty, které milujeme, bez pochybností a přílišných „jestli“ nebo „ale“.

Z tohoto pohledu otázky prostupující naším životem mění tón. Vedou nás do hloubky, kde se setkáváme se smyslem svého života a s hledáním důvodů k naději, která přesahuje bolest a smrt.

Kdo jsem já..., že mě Bůh miluje a ani ho nezajímá, jestli si jeho lásku zasloužím? Kdy jsem opravdu „živý“? Šťěstí, které tak beznadějně hledám..., co to je? A Bůh, ta zvláštní osoba, která vyžaduje, aby byla milována láskou, jíž sloužíme druhým..., kdo to je?

Na všechny tyto otázky nám dal Ježíš odpověď natolik šokující, že bychom dostali chuť zavřít knihu, pokud bychom nebyli přesvědčeni, že dříve než blahoslavenství hlásal, sám je žil:

„Blahoslavení ti, kdo jsou chudí před Bohem, protože

Bůh jim dá své království.

Blahoslavení, kdo žijí ve smutku, protože Bůh je utěší.

Blahoslavení, kteří nejsou násilníci, protože Bůh jim dá zaslíbenou zemi.

Blahoslavení, kteří si vroucně přejí to, co chce Bůh, protože Bůh vyslyší jejich přání.

Blahoslavení, kteří mají soucit s druhými, protože Bůh bude mít soucit s nimi.

Blahoslavení, kdo mají čisté srdce, protože oni uvidí Boha.

Blahoslavení širitelé pokoje, protože Bůh je přijme za své děti.

Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni za to, že konali Boží vůli, protože Bůh jim dá své království“ (Mt 5,3-12).

Blahoslavenství jsou zvláštní slova o životě a štěstí. Lákají půvabem toho, co slibují, a pak přibíjejí svými tvrdými a neobvyklými požadavky. Blahoslavenství jsou Ježíšovým životem. Jsou tu proto, aby každý člověk, který trpí, dosáhl štěstí a svobody. Jsou ozvěnou Ježíšovy moci, která dává život tam, kde je smrt, aby zvěstovala, kdo je Bůh.

Don Bosco a matka Mazzarello, Boží dar mládeži

Je možné předložit blahoslavenství tomu, kdo má hlad, kdo cítí, že uvnitř umírá, tomu, kdo hledá přátele a solidaritu, kdo se táže po smyslu vlastního života, tomu, kdo se ptá, jestli k jeho touze po štěstí má Bůh co říct?

Na to se jednoho dne zeptal i veliký přítel mladých, Don Bosco. Nespokojený s tehdejšími vzory se pokusil napsat evangelní blahoslavenství pro mladé. Především pro ty nejchudší, pro ty, na které většinou nikdo neměl čas myslet.

Nechal se inspirovat velikým světcem svatým Františkem Saleským. Toho si zamiloval natolik, že podle něho pojmenoval své syny. Don Bosco svým nadšením přitáhl spoustu lidí. První mezi všemi Marii Mazzarello. K Donu Boskovi a Marii Mazzarello se připojili někteří odvážní hoši a dívky. Tak vznikli „salesiáni“ a „Dcery Panny Marie Pomocnice“. Nakonec z toho vzešla nádherná „zkušenost“, která naplnila životem a nadějí mnoho lidí.

Mladí, kteří přicházeli na Valdocco a do Mornese, „se okamžitě cítili vtažení do nenuceného, radostného a svátečního prostředí, které všechny strhávalo“. Byl to výbuch života, kterému se nedalo dlouho odporovat. Tito mladí lidé, chudí a často sirotci – když ne bez rodičů, tak aspoň bez naděje – stále více objevovali, že Don Bosco a Marie Mazzarello jsou pro ně darem Božího srdce, konkrétním zvěstováním evangelia blahoslavenství.

Na Valdoccu a v Mornese se dýchalo něco, co přicházelo z velké dálky. Písmo je plné vyprávění o něžnosti Boha ke svému lidu. Boží láska se zjevovala především nejchudším, přicházela se silou a nečekaně v nejtěžších chvílích. Don Bosco říkával: „Ačkoliv Bůh miluje všechny jako dílo svých rukou, přesto má k mladým zvláštní lásku a těší se z nich.“ Kluci a děvčata z Valdocca a z Mornese zakoušeli z každodenního a obyčejného života mužů a žen, kteří přijali život s Donem Boskem a s matkou Mazzarello, že Bůh je opravdu miluje a že jsou pro něho důležití.

Přesně tak, jak už se to tolikrát stalo v dějinách spásy. V ovzduší radosti, lásky a přijetí, se mladí, i ti duchovně chudší, nechávají strhnout touto jedinečnou zkušeností, která překvapuje a nutí je změnit život. Známe jména některých těchto mladých lidí: Michal Magone, Emma Ferrero, Francesco Besucco, Emilia Mosca.

Veselost, která panovala na Valdoccu a v Mornese, byla plodem lásky salesiánů a Dcer Panny Marie Pomocnice k mladým, jejich snahy, aby mladí rostli v radosti, svobodě a odpovědnosti.

Byla vyjádřením veliké lásky k Bohu a k životu.

Byla především výsledkem pozitivního hodnocení života ve všech jeho projevech a rodila se z jistoty, že Bůh je přítomen.

Don Bosco a matka Mazzarello byli velikým darem Boha pro život, radost a naději všech, ale zvláštním způsobem pro mladé, především pro ty nejchudší.

Oba světci pracovali v církvi intenzívně a odpovědně, protože objevili, že Bůh je volá k tomuto úkolu. Když byli slavnostně prohlášeni za svaté a s nimi i ti, které vychovávali (Dominik Savio, Laura Vicuña a další mladí „svatí“), církev uznala hodnotu tohoto daru a utvrdila se v tom, že skrze Ducha svatého bylo lidstvu darováno charisma ve prospěch mladých.

Evangelium blahoslavenství... dnes

My se nacházíme v této historické etapě. Pokračovat v psaní evangelia blahoslavenství není dnes tak jednoduché, jako to bylo na počátku salesiánského dobrodružství. Naše doba je skutečně hodně odlišná od té, ve které salesiánská historie začala. Dýcháme nové ovzduší a sny, které dávají světlo našemu životu, jsou odlišné od těch, které zapalovaly srdce přátel Dona Boska. Don Bosco a matka Mazzarello žili v poměrně náboženské době. Tehdy věřící lidé spontánně uznávali posvátnost života a události si vysvětlovali ve světle znamení Boží přítomnosti. Dnes už jsou věci jinak, i když není jednoduché správně říct, jak to vlastně je. Především je nutné se snažit přesně rozlišovat, abychom mohli dát vysvětlení. Na jedné straně člověk vyvrál a je zodpovědnější, objevil svou autonomii a ví, že nemůže svěřit jiným své osobní úkoly a závazky. Na druhé straně si ale někteří snažili tuto zodpovědnost pojistit tak, že oddálili Boha ze života a z historie člověka. Člověk se stal velmi domýšlivým. Došel k přesvědčení, že se může klidně bez Boha obejít.

Mladí dnes mají velkou touhou po životě a štěstí. Bohužel ji ale mnozí žijí zneklidňujícím způsobem. Příčiny

jsou v uspořádání společnosti. Stačí si vzpomenout na tolik situací chudoby, obtíží, nepohodlí, útlaku, válek, které jsou rozšířené ve světě.

Kromě toho jsou zde příčiny kulturní – myslíme na modely rozšířené v naší západní kultuře – které spojují štěstí s množstvím vlastněných věcí.

V tomto ovzduší podníceném proroctvím koncilu se salesiánská rodina snažila hledat nejlepší cesty, aby také dnes mohla být Božím darem pro chudou a opuštěnou mládež.

V dopise, který papež napsal salesiánské rodině u příležitosti stého výročí smrti Dona Boska, podpořil a povzbudil hledání nového způsobu smýšlení o křesťanském životě. Papež řekl: Don Bosco je učitelem spirituality mládeže, protože dokázal předat mladým živé evangelium. Uměl je přijímat s jejich očekáváními a s jejich vůlí žít (*srv. Juvenum Patris 5*).

Ježíšův duch nám postupně pomáhal odhalit úžasný úkol, který nám svěřil.

Nemohli jsme jenom opakovat stejná slova, která používal Don Bosco. Vypadali jsme, že mluvíme téměř jiným jazykem, který je tolik vzdálený od toho, jež se běžně používá. Musíme mluvit srdcem Dona Boska a matky Mazzarello v kultuře a životě mladých dneška.

Pro salesiánskou rodinu tak vyvstala naléhavá otázka. Mnozí hledali řešení: byli jako závodníci ve startovních blocích, kteří čekají na povel „vперед“.

Prozřetelnost nám při slavení stého výročí smrti Marie Mazzarello v roce 1981 a Dona Boska v roce 1988 připravila vhodnou příležitost.

Salesiánská rodina se vrátila ke kořenům, a tak byly znovuobjeveny některé základní dimenze salesiánského charismatu.

Don Bosco si ze srdce přál takovou zkušenost křesťanského života, která by byla schopná sjednotit celého

člověka. Stačí si vzpomenout na jedno ujištění, které často citoval: „Ať jíte, ať pijete nebo cokoliv jiného děláte, všechno dělejte k Boží oslavě.“ (*1 Kor 10,31*)

Rostl počet iniciativ, první nesmělé pokusy vzbudily nadšení a projekt se tak upevnil.

Salesiáni a Dcery Panny Marie Pomocnice začali přemýšlet, pracovat a modlit se „společně“ mezi sebou a s mladými. Objevili jsme, že mladí jsou velkým darem, který nám pomáhá lépe pochopit a uskutečnit naše vychovatelské povolání. A tak se projekt spirituality stal společným a sdíleným. Stal se důležitou částí našeho života, který máme darovat všem. Stal se novým evangeliem blahoslavenství. Tak můžeme dál psát to, co Don Bosco a matka Mazzarello napsali pro mladé jejich doby a co tolik salesiánů a Dcer Panny Marie Pomocnice napsalo v radosti svého života, který darovali z lásky.

Salesiánská spiritualita mládeže

Už více než deset let označuje salesiánská rodina duchovní zkušenost, která se zrodila z tohoto hledání, heslem, které brzy obletělo svět: „Salesiánská spiritualita mládeže.“

Spiritualita je prastaré slovo, které nabývá mnoha významů.

Jedno je ale jisté. Spiritualita není výsadou pouze několika šťastlivců, kteří jsou zaangažováni v křesťanském životě víc než druzí, ani těch, kdo opustí každodenní život, aby se uchýlili do kláštera nebo na nějakou poušť. Spiritualita znamená žít každodenní život jako Boží tajemství.

Ježíš nám zjevil, že Bůh je ve středu našeho života. Jeho Duch pracuje a ztvárňuje osoby, gesta a situace. „Duchovním“ mužem nebo ženou se stávají ti, kteří se dokáží

rozhodnout, že učiní z této tajemné a strhující přítomnosti smysl vlastního života, výchozí bod každého rozhodnutí, základ naděje.

Toto přesvědčení nám umožňuje rozpoznat, že nám Don Bosco svěřil projekt spirituality.

Povzbuzení slovy papeže, který rozpoznal v Donu Boskovi „učitele spirituality mládeže“, jeho synové a dcery přijímají tuto nabídku a obnovují ji podle nových poznatků teologie, antropologie a výchovy. Takto se rodí projekt „salesiánské spirituality mládeže“. Přídavné jméno „salesiánské“ odlišuje nabídku Dona Boska od všech ostatních směrů, které jsou v církvi přítomné. Přívlastek „mládeže“ připomíná, že tento projekt je pro mladé, a proto je prožíván ve stylu mladých, a to také dospělými jako jsou salesiáni a Dcery Panny Marie Pomocnice. Podstatné jméno „spiritualita“ odkazuje na něco vážného a zavazujícího: dlouhou tradici vepsanou do života Ježíšových učedníků. Chceme tuto „salesiánskou spiritualitu mládeže“ proto, abychom ji mohli intenzivněji prožívat a jistě ne proto, abychom ji zbavili radikálních požadavků evangelia, které následovalo tolik křesťanů před námi.

Znamení, že prošel Duch

Zkušenost „salesiánské spirituality mládeže“, jak je žitá v této době, se ukázala být velmi vhodným místem k uzrávání povolání. Někdo tak intenzivněji objevil své řeholní povolání, někdo jiný pocítil volání Ducha k tomu, aby radikálně nasadil svůj život pro Boží království, další pak pocítil volání k zralé laické službě v církvi ve stylu Dona Boska.

Mnozí mladí muži a spousta dívek dozráli ke službě jiným mladým lidem a věnovali čas a schopnosti výchově,

kteřá je schopná uvádět do života nejkrásnější postřehy salesiánské tradice. Formulace, a zvláště obsah, obletěly celý svět: animátor a animace to je způsob jak uskutečnit, se srdcem vychovatele, apoštolské poslání, které nám svěřili Don Bosco a matka Mazzarello.

Ne málo mladých žije tuto odpovědnost naplno, alespoň nějaký rok jejich života, v některé z mnoha forem „volontariátu“.

Zrodilo se dokonce Salesiánské hnutí mládeže (SHM), které spojuje okolo hodnot „salesiánské spirituality mládeže“ skupiny, sdružení a jednotlivce, kteří se jako vychovatelé angažují v nejrůznějších oblastech (oratoř, škola, farnost,...).

Horizonty byly rozšířeny, nejmenší ze semínek se stalo velkým stromem, který rozkládá své větve všude tam, kde jsou vychovatelé zanícení pro spásu mládeže, tak jak byli Don Bosco a matka Mazzarello.

K zamyšlení:

- Jak ses ve svém životě setkal/a se salesiánskou spiritualitou?
Jaké prvky salesiánské spirituality tě zaujaly?
Na jaké otázky ve tvém životě salesiánská spiritualita odpovídá?
- Jaké jsou základní životní otázky mladých dnes?
- Kdyby dnes žili Don Bosco a matka Mazzarello, jaká „nová“ díla by vymysleli pro mladé?
- Co můžeš dát salesiánské spiritualitě mládeže jako člen salesiánské rodiny, který má své specifické povolání?
Co k tomu potřebuješ?
Co ti znesnadňuje život v salesiánské rodině?

2. U KOŘENE KŘESŤANSKÉHO ŽIVOTA

Dobrý projekt spirituality potřebuje kořeny. Může se z něj stát velký košatý strom jenom tehdy, když zakoření v úrodné a pevné půdě.

Jaké má mít kořeny?

Odpověď je velmi jednoduchá: Boží přítomnost. Vydáváme se na cestu za Bohem, protože on nás hledal a miloval jako první. Konstatování „Boží přítomnosti“ se bezprostředně změní na pozvání žít ve světle této přítomnosti. Děje se to tehdy, když poznáváme, že jenom Bůh je dostatečně velký na to, aby uhasil naši žízeň po štěstí. Bůh je láska a zahaluje nás svou láskou.

Tohle je samozřejmé... a přece se všechno komplikuje: stačí jeden pohled na dějiny života křesťanů, který to potvrdí.

Na své cestě k Bohu musíme nutně počítat s naším každodenním životem. Máme před ním utíkat? Kontrolovat ho jako něco, co nás bohužel může lákat svým kouzlem a svými starostmi, až nás odvede od toho, co má větší hodnotu? Nebo můžeme naopak „milovat“ tento náš život přesvědčení, že Boží přítomnost nám k tomu dává plné právo?

Nikodémův příběh

Nikodém byl člověk vzdělaný a čestný, který toho věděl až příliš na to, aby se nechal zlákat k něčemu, co je jen na efekt. Jednoho dne se přiblíží k Ježíši, aby si ověřil, jestli je to opravdu ten, o němž se říkalo tolik dobrého. Ježíš, namísto odpovědi, prohlašuje, že k tomu, aby ho mohl dobře pochopit, musí se „znovu narodit“. Co tak převratného chtěl Ježíš Nikodémovi říci? Přečtěme si příběh z Janova evangelia.

„Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: ‚Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.‘ Ježíš mu odpověděl: ‚Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit Boží království.‘

Nikodém mu řekl: ‚Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.‘

Ježíš odpověděl: ‚Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.‘“ (*Jan 3,1-5*)

Tváří v tvář Nikodémovým problémům Ježíš prohlubuje svůj postoj. Nabízí provokující pozvání k „znovuzrození“. Ale vysvětluje, že nejde o problém fyzický, nýbrž o problém smýšlení. Je třeba změnit hlavu a srdce.

Jenom ten, kdo je ochoten změnit způsob myšlení, může pochopit Boží plán, který Ježíš odhaluje Nikodémovi: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.“ (*Jan 3,16-17*)

Nikodémův příběh patří mezi ty, kterými by mělo začínat každé studium křesťanského života.

I my chceme jako Nikodém vědět od samotného Ježíše, kdo je a nakolik mu můžeme důvěřovat. Náš život je příliš vážná věc, než abychom se bezhlavě vrhli za prvním, kdo se naskytne. Ježíš neodpovídá tak, jak to dělají obvykle ti, kteří si chtějí zajistit úspěch. Klade si totiž výchozí podmínku: „znovu se narodit“. Zdá se, že říká: jenom ten, kdo změní smýšlení, může pochopit to, co chci říct. Neříká: „já jsem takový a takový“. Zjevuje především, kdo je Bůh a jaký je jeho plán s námi. Tak nám originálním způsobem říká, kdo je on a co přišel dělat.

Svět, který Bůh miluje, to jsme my, náš život, všichni lidé. Bůh nás miluje, miluje náš život, chce nám ho vrátit v plnosti a hojnosti (*Jan 10,10*). Aby mohl uskutečnit tento plán, vydal se on sám hledat člověka. Stal se jedním z nás, celý a naplno solidární s námi. To je ta veliká, nečekaná „radostná zvěst“, kterou Ježíš zjevuje Nikodémovi a skrze něj nám všem.

Jako na rozcestí

Duchovní člověk poznává, tak jako Nikodém, že jedině Bůh může uhasit jeho hlad po životě a po štěstí. Běží k němu jako laň, která dychtí po bystré vodě (*žalm 42,2*). Ptá se: kde se setkat s Bohem, abych objevil jeho přítomnost a zakusil radost, kterou tato přítomnost dává?

Náš každodenní život se může stát velkou přítěží, jakou je batoh příliš naplněný tretkami, jestliže máme jít kupředu... A co když právě náš život je bezpečnou cestou, na které Bůh potkává člověka? Běda, kdo ji opustí, aby hledal lepší...

Je důležité to, co Ježíš říká Nikodémovi. Je to natolik nové, že pouze nové srdce a hlava mohou pochopit, co mu chce říci.

Jsme jako na rozcestí. Otevírají se nám dvě cesty. Jedna jde do kopce, vychází z našeho každodenního života a jedna zatačka za druhou nás přivádí k Bohu. Druhá je podobnější tomu, co říká evangelium, když popisuje návrat izraelského národa domů. Bůh přebírá iniciativu, aby usnadnil cestu vyhnanců, zarovná hory a vyplňuje údolí (*srv. Lk 3*). Vymyslel... dálnice, aby se s ním jeho děti mohli lépe setkávat.

První cesta vede od člověka k Bohu. Na druhé je to Bůh, kdo se vydává na cestu k člověku: člověk může vystoupit k Bohu, protože Bůh sestoupil k němu.

Náboženský člověk se vždycky snažil setkat s Bohem a často ho zoufale hledal. Ježíš říká Nikodémovi téměř něco opačného: iniciativa není na člověku, patří Bohu. Je to Bůh, kdo hledá člověka.

Směr cesty: salesiánský styl

Don Bosco a matka Mazzarello, jako všichni velcí světci, pochopili tuto obdivuhodnou skutečnost. Často o ní mluvili, jako se neustále mluví o zkušenosti, která poznamenala náš život. Výraz „Boží přítomnost“, který používali, se v církvi často opakoval. Tohle je skutečnost, velká a nečekaná, která je u kořenů křesťanské existence: Bůh je přítomný v našem životě, v každém okamžiku a v každé události.

Don Bosco a matka Mazzarello osobně žili „v Boží přítomnosti“; komunity ve Valdoccu a v Mornese neustále vyzářovaly tuto jistotu a zkušenost. Způsob jejich života nám velmi pomáhá, i když možná některé vyjádření, příliš svázané s dobovými kulturními modely, by nás mohlo oklamat.

Don Bosco a matka Mazzarello neutíkali od svého života, aby se mohli lépe setkat s Pánem. Pro ně „žít v Boží přítomnosti“ neznamenal utéct z každodenního života. Měli intuici, konkrétní volbu. Přijímali celou realitu mládí a hledali se zaujetím úplnou spásu mladých.

Vyjadřovali přesvědčení, že Bůh je také v srdcích těch, kdo se zdají více poznamenání zlem.

Spojovali se s Bohem v radosti a práci.

Jejich pokáním byla askeze povinnosti nebo trpělivá dobrota.

Jejich modlitba byla školou Boží lásky: vyjadřovala radost ze setkání s milovaným člověkem a prosbu v potřebách, která důvěřovala v odpověď.

V těchto komunitách neexistovalo napětí mezi prací a modlitbou, mezi Bohem a člověkem, mezi chvílemi strávenými s Bohem mezi čtyřma očima v modlitbě a vědomím jeho přítomnosti v životě. Všední život byl privilegovanou chvílí, místem setkání s Bohem ve svobodném přijímání jeho vůle.

Výzvou bylo přesvědčení, že se mohou setkat s Bohem nejen v modlitbě v kostele, ale i při práci a ve všedním životě.

„Bůh tě vidí“ bylo napsáno na chodbách Valdoka a „každý steh je úkon lásky k Bohu“ zaznívalo v šicích dílnách v Mornese. To byl způsob, kterým don Bosco a Matka Mazzarello vyjadřovali toto své přesvědčení.

U kořene všeho: objevení Vtělení

V průběhu našich dějin, při hledání základu, na němž postavit „salesiánskou spiritualitu mládeže“, jsme dlouho rozjímali o smyslu svého života a to tak, že jsme se snažili proniknout do toho, co víme z tajemství Boha. Zcela jistě nestačí najít chytrou odpověď na tento problém. Musíme najít takovou odpověď, která je v souladu s Božím plánem: jedná se totiž o celkový model duchovního života.

Našli jsme teologické nasměrování cenné k tomu, aby naše zamyšlení sestoupilo až do hlubin Božího plánu pro spásu světa. Jediným bezpečným opěrným bodem k objevení způsobu, jak uskutečnit Boží blízkost v konkrétním životě, je Ježíš z Nazareta. V něm se Bůh vtělil, vzal na sebe rysy naší tváře a z našeho života učinil své tělo.

Salesiánská rodina, ve škole mimořádných pastoračních intuicí dona Boska, byla vždy obzvláště vnímavá

k teologickým modelům, které kladou důraz na takové vidění Boha, které lépe umožňuje vidět ho blízko našeho konkrétního života, plného lásky, s níž přijímá své děti, především ty nejmenší a nejchudší. Samozřejmě, že Boží tvář zůstává vždy tajemná a nikdo si nemůže dělat nárok na to, aby ji popsal takovou, jaká je. Některé modely více zdůrazňují rysy Boží blízkosti, jiné zase jeho nádheru a odlišnost. Don Bosko nás naučil dávat přednost prvním před těmi druhými. Když pak koncilní církev v „Gaudium et spes“ předložila Vtělení jako vůdčí kritérium hluboké teologické a pastorační obnovy, s radostí jsem si ho hned přivlastnili.

„Salesiánská spiritualita mládeže“ vzala za své intuice dona Boska, rozjímala o nich v čerstvém vzduchu Koncilu a položila Vtělení za základ křesťanského života.

Boží blízkost v perspektivě Vtělení

Když věřící mluví o Vtělení, mají především na mysli konkrétní skutečnost Ježíšova života: Bůh se pro spásu člověka rozhodl být jedním z nás a s mateřskou spoluprací Panny Marie se v konkrétním čase a prostoru stal člověkem. V tomto smyslu je Vtělení jen zlomkem Ježíšova života, jednou ze zkušeností mezi mnoha jinými. Rozhodně ji však nemůžeme izolovat od zbytku života, jako nemůžeme vyloučit jiné jeho zkušenosti jenom proto, že se nám tato líbí o něco víc. Vtělení proto vede k Velikonocům: Ježíš se stal jedním z nás, aby nabídl každému člověku dar Boží spásy.

Ale Ježíšovi učedníci, jak o tom vyprávějí evangelia, když mluví o Vtělení, nemyslí jenom na toto. V jejich zkušenosti je Vtělení jako bod perspektivy, v němž je vidět všechno. Je to zlomek Ježíšova života, tak rozhodující, že slouží k pochopení smyslu všeho.

K lepšímu porozumění nám může pomoci příklad. Kdo chce vyfotografovat široké panoráma, předtím než udělá fotografii, musí rozhodnout místo, na kterém postaví svůj fotoaparát. Výběr místa je rozhodující: perspektiva nemálo ovlivní výsledek.

Pro Ježíšovy učedníky je Vtělení bodem, ve kterém musí postavit fotoaparát, aby pochopili celý život jejich Mistra. Udělali to, uvědomujce si to stále více, protože to tak chtěl Ježíš. Stačí vzpomenout na ohnivé spory mezi Ježíšem a učiteli zákona. Posuzovali jeho chování a jako měřítko používali svou znalost Boha. Ježíš však říká, že to jediné, co mohou o Bohu znát, je on sám: v milosti lidství, které mu darovala Maria, dal tvář Bohu. V něm se nepřístupný a tajemný Bůh, Bůh nepopsatelný a přesahující, stal „tváří“, stal se „slovem“ (*srv. DV 13*). Ve tváři a slově Ježíše z Nazareta můžeme mluvit o Bohu a můžeme mluvit k Bohu. Můžeme pochopit, kým pro nás je a co po nás žádá.

Boží tvář odhalená Ježíšem

Na všech svých stránkách evangelium ukazuje tvář Boha blízkého člověku, který se zajímá o jeho život, hledá jeho štěstí. Ježíš nechce, abychom volili mezi Bohem a lidským štěstím. Potvrzuje, že Boží sláva je ve štěstí člověka. „Žárlivý“ Bůh Starého zákona se v Ježíši mění v Boha „lásky“.

Přečtěme si mezi mnoha dvě stránky. V salesiánské tradici byly často středem ve výchově k víře. V perspektivě Vtělení jsou jako velké zjevení Ježíšova Boha pro náš život.

„Jít se vztyčenou hlavou“

Jedna stránka z evangelia sv. Lukáše nám pomáhá pochopit, kdo je Bůh pro nás a na čí straně stojí. Nepřímo napovídá cíl celé „salesiánské spirituality mládeže“.

„V sobotu učil Ježíš v jedné synagóze. Byla tam žena, která byla stížena nemocí už osmnáct let: byla úplně sehnutá a nemohla se vůbec napřímít. Když ji Ježíš spatřil, zavolal ji a řekl: ‚Ženo, jsi zbavena své nemocí‘ a vložil na ni ruce; ona se ihned vzpřímila a velebila Boha.“ (*Lk 13,10-13*) Na protesty rozloženého představitele synagógy, protože Ježíš tu ženu uzdravil v sobotu (proti zákonu), Ježíš odpovídá: „Satan ji držel spoutanou po osmnáct let, neměla být vysvobozena z těchto pout v den sobotní?“ (*Lk 13,16*)

Není to jediný text, který má tento tón. Celé evangelium je tak napsané. Přání, aby se narodil život tam, kde potkal znamení smrti, námaha napřímít osoby, které byly z různých důvodů sehnuté a zkroucené, jsou pojátkem celého Ježíšova dobrodružství.

Ve jménu Božím Ježíš „postaví na nohy a napřímí hlavu“ tomu, kdo žije sehnutý pod tíhou útisku. Vrací důstojnost tomu, o kom se myslelo, že ji nemá. Vrací zdraví tomu, kdo je zničený nemocí. Energicky se staví proti každé náboženské zkušenosti, ve které je Bůh používán proti životu a štěstí člověka. Je opravdovým znamením toho, kdo je Bohem Abraháma, Izáka a Jakuba: „Já jsem Hospodin, váš Bůh, já jsem vás vyvedl z egyptské země, abyste tam nebyli otroky. Rozlámal jsem břevna vašeho jha, abyste mohli chodit zpříma.“ (*Lv 26,13*)

Ježíš tak jedná ve jménu Božím. Proto se vrhá do ohnivých sporů s těmi, kdo napadají jeho způsob jednání – snaží se skutky prokázat, na čí straně je Bůh. Jako by neustále

říkal: vidíte tato znamení života, jsou protikladná skutkům smrti... toto je jediný způsob jak mluvit dobře o Bohu.

Dobrý pastýř

Don Bosco mnohokrát mluvil svým mladým o „dobrém pastýři“. Sám byl, tak jako Ježíš, konkrétním znamením toho, kdo je pro nás Bůh.

Přečtěme si ještě jednu stránku z Janova evangelia. „Řekl jim tedy Ježíš znovu: „Amen, amen, pravím vám, já jsem dveře pro ovce. Všichni, kdo přišli přede mnou, jsou zloději a lupiči. Ale ovce je neposlouchaly. Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti. Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Ten, kdo není pastýř, kdo pracuje jen za mzdu a ovce nejsou jeho vlastní, opouští je a utíká, když vidí, že se blíží vlk. A vlk ovce trhá a rozhání. Tomu, kdo je najat za mzdu, na nich nezáleží. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce. Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř. Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce.“ (*Jan 10, 7-19*)

Postavou „dobrého pastýře“ Ježíš maluje svůj vlastní portrét. Odhaluje základní postoj Boha ke svým dětem a vybízí všechny, aby jednali stejným způsobem.

Tato nabídka je velmi zavazující. Vztahuje se ke spiritualitě, která chce kontemplovat Boží tvář, aby pak bezprostředně přešla ke konkrétním činům.

Jsme v dobré společnosti. Obraz „dobrého pastýře“ zapůsobil na křesťany všech dob. Malovali ho na stěny katakomb, aby dali naději těm, kdo se pro věrnost Ježíšovu jménu nacházeli tváří v tvář smrti. Zobrazený ve velkých katedrálách připomínal všem úkol, ve kterém mají pokračovat a uskutečňovat ho. Také na Dona Boska zapůsobil obraz dobrého pastýře natolik, že slovy i činy prohlásil: „Slíbil jsem Bohu, že tu budu až do posledního dechu pro svou chudou mládež.“

Ježíš, „dobrý pastýř“, nám odhaluje, kým je pro nás Bůh a kým jsme také my povoláni být, abychom byli věrni jeho plánu. Obětuje život za své ovce až do posledního dechu. Láska není jen napůl.

Bůh v lidské přirozenosti každého člověka

Vtělení zjevuje Boží tvář. Tento objev by stačil, aby naplnil všechny naše dny chválami a díky. Ale nejen toto. Otvírá také nový pohled na náš život a na hodnotu křesťanského angažovaného života.

Vtělení odhaluje člověku jeho nesmírnou velikost, protože nás staví do Božího tajemství. My, muži a ženy poznamenaní ubohostí stvoření pro zradu a hřích, jsme se stali natolik noví, že můžeme nabídnout Bohu tvář a dát slovo jeho láskyplnému utrpení. Naše lidství je stejné jako Ježíšovo. Jako se Bůh v Ježíši stává tváří a slovem, tak v něm a pro něho se stává i nadále tváří a slovem v každém z nás.

Existuje tak hluboká solidarita mezi lidstvím naším, Ježíšovým a lidstvím samého Boha, že se může říci, jak to

připomíná evangelium: „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

Ježíšovo lidství, které Maria den za dnem vytvářela ve svém mateřském těle, dává tvář Bohu. Naše lidství je jako to Ježíšovo. Jistě, Ježíš ho realizoval naplno a zcela. Ale není to realizace exkluzivní, „rezervovaná“. My jsme konkrétně tím, čím Ježíš je absolutně – i když tím jsme jen ubohým a často velmi porušeným způsobem – místem přítomnosti a blízkosti Boží.

„Salesiánská spiritualita mládeže“, založená na Vtělení, je spiritualitou, která miluje život, nemá z něho strach, ani nezve k útěku z něho. Rozpoznává v lidství a v životě místo, ve kterém se Bůh znovu zpřítomňuje a přibližuje každému z nás jako dobrý a přijímající Otec, který zachraňuje a naplňuje životem. Když přemýšlíme o tom, co nám bylo dáno, objevujeme, že jsme až do hloubi zavázáni obrátit se k opravdovosti a zodpovědnosti.

K zamyšlení:

- Jakou máš zkušenost Boží přítomnosti ve svém životě?
Kde nejnáze nacházíš tuto přítomnost? Proč?
Na jaké obtíže narážíš, když máš prožívat tuto přítomnost v každodenním životě?
- Zakusil/a jsi Boží přítomnost prostřednictvím druhých? Jak?
A jak se změnil tvůj život?
- Tajemství Vtělení nám říká, že Bůh přichází, aby se s námi setkal v našem lidství.
Je pro tebe těžké to pochopit nebo tomu věřit?
V čem máš problémy?
Proč je tato skutečnost u kořenů salesiánské spirituality mládeže?
- Jaký vztah existuje mezi centrálním postavením meziosobních vztahů v salesiánské spiritualitě mládeže a skutečností Boží přítomností?
Jakou zkušenost máš ve svém životě?

3. ŽÍT PONOŘENÍ DO TAJEMSTVÍ

Ten, kdo oslněn poznává nádherné věci, které Bůh pro něj učinil v Ježíši Kristu, má velkou chuť vyjádřit Bohu všechnu svoji vděčnost, protože vidí, že je neuvěřitelně milován. Když rozjímá o tajemství, do kterého je ponořen, žije jako duchovní člověk a jeho odpovědí je změna života.

Spontánně přichází na mysl otázka: Co dělat konkrétně?

Na tuto otázku Don Bosco odpovídal jednou větou. Převzal ji z tradičního způsobu vidění věci, ale přesto vyjadřovala originální intuici: spasit svou duši.

Spása duše byla starost každého dobrého křesťana, byla jeho odpovědí na Boží lásku. „Co pomůže člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“, ptal se každý dobrý křesťan před všemi důležitými rozhodnutími.

Nám se určitá vyjádření moc nelíbí. Odsunujeme je s vytrvalou pečlivostí, ale bohužel tím riskujeme, že zapomeneme na podstatu.

Chceme všechno postavit na jednu úroveň a přenecháváme starost o duši mnichům, sestřám, a nanejvýš starým lidem.

„Salesiánská spiritualita mládeže“ pod vlivem koncilu již neodděluje duši a tělo, jakoby se Bůh zajímal pouze o duši.

Důrazně ale potvrzuje, že jedna věc – ze všech nejdůležitější – existuje a jistě ji nemůžeme ignorovat, jestliže chceme žít v lásce k Bohu. Tou je rozhodnutí, aby Bůh byl Pánem našeho života až do té míry, že mu odevzdáme sami sebe.

Abychom pochopili, co toto všechno znamená v konkrétním rytmu našeho života, musíme proniknout hlouběji do tajemství Boha. Cítíme, že na této obtížné a neodkladné cestě nás doprovázejí všichni vynikající věřící, i když my

budeme používat vyjádření trochu jiná, než jaká užívali oni sami.

Žít z víry

Don Bosco pocíťoval přítomnost Boha jako přítomnost Otce, který se stále s láskou stará o své děti a ochraňuje je.

Proto miloval mladé, se kterými se setkával a miloval svůj i jejich život.

V mladých, a v každodenním životě, neustále objevoval znamení Boží blízkosti. Existuje mnoho výroků, které když jsou dobře pochopeny, nás vedou k těmto závěrům.

„Salve, salvando salvati!“^{*} zdravil Don Bosco. „Jestli chceš být dobrý, pomáhej druhým,“ doporučoval Dominiku Saviovi a přitakával tak velikému Ježíšovu zvěstování: „Řekl jsem vám to, aby moje radost byla ve vás a aby se vaše radost naplnila.“ (*Jan 15,11*)

A Dominik Savio si to hned přeložil: „My se tady snažíme o svatost tím, že jsme veselí.“ Vtělení nám pomohlo objevit, že náš každodenní život je místo, kde je Bůh přítomen.

Je to natolik rozhodující zjištění, že se jím „salesiánská spiritualita mládeže“ stále více stávala „spiritualitou každodennosti“.

Toto vyjádření je důležité, protože se stalo společným a sdíleným výchozím bodem schopným připomenout vzor křesťanského života. Když říkáme „spiritualita každodennosti“, neznamená to jen, že uznáváme, jak připomínal Don Bosco, že není třeba se vzdálit od všedního života, abychom hledali Pána.

---

* nepřeložitelná slovní hříčka, která znamená: „Buď zdrav. Tím, že zachraňuješ, zachraň sám sebe!“, přičemž slovo „zachraňovat“, „záchrana“, znamená zároveň i spásu (pozn. překl.)

Je tam něco víc: nacházíme ho právě v našem každodenním životě. Je tam přítomný, abychom měli život a byli šťastní.

„Důsledně přijímat všední tvář života, přijímat výzvy, otazníky a napětí růstu; snažit se uspořádat střípky v jednotu, která nám byla Duchem dána ve křtu; dělat něco pro to, abychom přemáhali dvojakost přítomnou v každodenní zkušenosti, nechat láskou prokvasit každé rozhodnutí; to všechno je povinným přechodem, abychom objevili a milovali každodennost jako novou skutečnost, ve které Bůh působí jako otec.“ (23GK-SDB)

Boží přítomnost v každodenním životě

Toto tvrzení je velmi pěkné a poměrně zavazující. Často se ale zdá jednodušší o těchto věcech psát, než je konkrétně prožívat. Jak můžeme opravdu říct, že Bůh je přítomný, i když ho přímo nevidíme a častokrát se nám zdá, že dokonce není přítomný v naší osobní nebo společné historii? Možná i Don Bosco zažíval chvíle temnoty. Přemožen úzkostí a bolestí snad někdy volal i on jako žalmista: „Bože, kde jsi?“

Nestačí však říct, že Bůh je přítomný v našem životě. Musíme se snažit objevit konkrétní význam této tajemné přítomnosti.

Víme, že existují různé způsoby přítomnosti. Je přítomný přítel, se kterým mluvíme. Je stejně přítomná vzpomínka na drahou osobu, když prožíváme nějaké těžkosti.

První přítomnost je fyzická, druhá je spojena pouze s úmyslem.

Boží přítomnost v životě člověka není něco, co se dá zjistit a fyzicky uchopit. Není to však ani nějaká nostalgická vzpomínka bez skutečné souvislosti.

Jedná se o skutečnou a přesvědčivou přítomnost, i když je zcela zvláštní a jiná než ta první (fyzická přítomnost) a druhá (jednoduchá vzpomínka).

Uskutečňuje se tajemný vztah mezi tím, co je vidět a dá se snadno zjistit, a tím, co se nám nedaří vidět s nástroji, které máme.

Náš život může být popisován podle toho, co je vidět a co je zjištěno. Máme své jméno, rodinu a historii. Bydlíme na určitém místě. Chodíme do práce, hledáme přátele, milujeme a trpíme. Toto všechno je velmi konkrétní a přesné.

Ale existuje něco, co nám uniká, i když je to stejně pravdivé a důležité.

Kdo kontempluje Ježíšovo tajemství, objeví v jeho lidství, které všichni viděli, že Bůh dostal tvář a stal se slovem. Nese si uvnitř velikou událost, nejvnitřnější důvod bytí: Bůh se zjevil člověku v nepředstavitelné nezištnosti. V něm, a skrze něho také v nás, je největší tajemství přítomné v tom, co vidíme.

To, co poznáváme u Ježíše, platí také pro nás, pro naše lidství a pro náš život. To nám neustále připomíná myšlenka na Vtělení.

V každodenním životě to, co je vidět a s čím se zachází, není všechno. Nemůžeme spojovat to, co vidíme, s pravdou o věcech a o našem jednání. To, co zjišťujeme, co jsme a co svým životem vytváříme, je opravdu „naše“, je to ovoce námahy našeho bytí. Je v něm však přítomná mnohem větší událost, která nám umožňuje být tím, čím jsme.

A na této tajemné úrovni má své místo Boží přítomnost v lidství člověka. Proto Boží přítomnost nevyklučuje nejistotu v hledání, utrpení, bolest a smutek ze samoty.

Víra: každodenní život v pohledu tajemství

Abychom objevili Boží přítomnost v našem životě a v událostech našeho života, chce to pronikavý pohled, který je schopen číst uvnitř skutečnosti a přijít až na tajemství, které ji proniká.

Křesťané nazývají „vírou“ tento pronikavý pohled, který „odhaluje závoj“ zakrývající náš život.

Víra je vlastnost života křesťana. Víra je rozlišujícím znakem. Skrze světlo víry křesťan žije v tomto světě se srdcem zaměřeným na tajemství, které ho prostupuje.

Je mnoho způsobů jak můžeme přemýšlet o víře.

Ale jeden z nich se nám zvláště líbí, protože nám posloužil k tomu, abychom definovali věrnou podobu Dona Boska: „Byl plně člověkem, bohatě obdařeným kladnými vlastnostmi svého lidu a jako takový otevřený pozemské skutečnosti; byl plně člověkem Božím, obdařeným hojně dary Ducha svatého a tak žil, „jako by viděl Neviditelného“ (Stanovy SDB 21). O matce Mazzarelové kardinál Cagliero tvrdí: „Žila ztracená v Bohu! Ať už byla usebraná v modlitbě, ať už pracovala, ať odpočívala, ať bděla.“ (MACCONO, II 192)

Abychom pochopili, co to znamená „vidět neviditelné“, musíme jít k dokumentu, z něhož pochází tento způsob přemýšlení o víře. V listě Židům je obsažena velmi pěkná definice víry: „Víra znamená spolehnout se na to, v co doufáme a být si jisti tím, co nevidíme.“ (Žid 11,1)

V listě Židům se pak popisuje dobrodružství slavných osobností, které žily svůj život „jako by viděli Neviditelného“. Pro ně, jako pro Dona Boska a matku Mazzarelovou, se jedná o normální situace života. V těchto situacích to, co není vidět, ale v co existuje naděje, je „poznáno“ a „vlastněno“ natolik, že se to stává pravdou a významem toho, co je vidět a co je zjištěno.

Víra žádá odvahu vidět skutečnost, osobní i společnou, pohledem, který je stále pronikavější, až se dotýká prahu tajemství. To vyžaduje schopnost vrátit se k předmětu víry jako k tajemství vlastněnému v naději, jako k nejnvtitnější pravdě každé události.

Věřící žije z víry, když se ponoří do tajemství svého života. Dělá určitý druh skoku do tajemství: ponoří se do hloubky svého života, aby se k němu vrátil poté, co meditoval o tajemství.

Láska je zkušenost, která nám dává konkrétním způsobem pochopit tento proces.

Když se dva lidé mají opravdu rádi, existence jednoho je stále poznamenána živou vzpomínkou na druhého. Každý z nich dělá věci, které má dělat a nemá jistě potřebu být celou dobu v blízkosti toho druhého. Ale vzájemná přítomnost je tak silná, že mění smysl jejich života a jejich úsilí.

To je víra pro křesťana: prožívat každodenní život s poznáním tajemství, které ho naplňuje.

Boží tajemství v hloubce událostí

Spontánně nás napadá otázka: co je toto tajemství? Je důležité se snažit odpovědět..., abychom netvrdili něco tak zavazujícího a přitom nezůstali neurčití.

Nemůžeme očekávat jasná a nevyvratitelná vysvětlení, jako by se jednalo o vysvětlení funkčnosti jemného přístroje. „Salesiánská spiritualita mládeže“ uznává, že Bůh je větší než naše slova: tápeme ve tmě, i když se necháváme osvítit zářivým Božím světlem.

Pomáhá nám Ježíš, ten který dal tvář a slovo Božímu tajemství.

Přečtěme si jednu stránku z evangelia, která je divná, pokud se necháme ovlivnit naší logikou, ale pokud hledáme Boží moudrost, tak nám dává světlo.

„Byl jeden hospodář a ten vysázal vinici. Obehnal ji plotem, vykopal v ní jámu pro lis a vystavěl strážní věž, pronajal ji vinařům a vydal se na cesty. Když se přiblížilo vinobraní, poslal k vinařům své služebníky vyzvednout z ní výtěžek. Ale vinaři jeho služebníky popadli, jednoho zbili, druhého zabil, třetího ukamenovali. (Hospodář) poslal tedy jiné služebníky, ještě ve větším počtu než poprvé, ale naložili s nimi zrovna tak. Naposled k nim poslal svého syna. Myslel si: ‚Na mého syna budou mít ohled.‘ Když však vinaři uviděli syna, řekli si mezi sebou: ‚To je dědic. Pojdte, zabijme ho, a jeho dědictví bude naše!‘ A popadli ho, vyhnali ven z vinice a zabil.“ *(Mt 21,33-39)*

Příběh končí takto. Má ale pokračování, mimo to, co vypráví podobenství. Syn byl zabit a jeho vrahové si mysleli, že vyhráli. Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Zvítězil právě proto, že souhlasil s tím dát z lásky svůj život. Vyhrál život, pro všechny. V Ježíši zrno umírá pod zemí, aby se znovu narodilo jako mohutný klas, pro radost všem.

Toto je způsob, jakým Bůh řeší vážné problémy, které se týkají života a smrti. V hloubce těchto událostí, osobních i společných, je vítězný zápas Boha za život všech. Žije z víry ten, kdo umí uznat „toto“ tajemství v záhybech každodenního života a proměňuje svůj konkrétní život ve volání neúnavné naděje, ve jménu a moci Ježíšova Boha.

Boží Slovo pomáhá proniknout do tajemství

Pro věřícího člověka prožívat víru neznamená přijmout něco, ale přijmout Někoho, vzdát se zabydlení v sobě samém a

nechat se zabydlet Bohem. Privilegovaným nástrojem, který nám pomůže proniknout až na práh tajemství, které zahaluje všechny chvíle našeho života, je Boží slovo.

Pro nás Bůh je Otec a jako takový chce promlouvat ke svým dětem. Bůh k nám promlouvá především skrze Písmo sv., „psané“ Boží slovo, které v církvi slouží k interpretaci jeho mnoha slov, která jsou roztroušená v každodenním životě.

Pozvání a ukázání stylu nám ještě jednou přicházejí od Dona Boska, který v tomto ohledu opravdu hodně předběhl dobu: vyprávěl chlapcům Písmo svaté, pomáhal jim ho pochopit, meditovat, modlit se ho a uskutečňovat ho v životě.

Tak, jak nás to naučil, meditujeme, modlíme se a uvádíme ve skutek Boží slovo. V dějinách spásy nacházíme své počátky; učíme se slova, jakými se obracet k Bohu. Čteme ho sami, v tichu našeho nitra a meditujeme ho s církví, která nám pomáhá dobře interpretovat text nám svěřený.

Skrze své Slovo Bůh napovídá našemu srdci rozhodnutí, gesta, slova a hlavně smysl našeho života a lidských dějin. Sjednocujeme se s Božím lidem, který se v každé době a v každé části světa obrací k Bohu hymny, prosbami a díky. Snažíme se stále víc připodobňovat naše myšlenky, slova a skutky myšlenkám, slovům a skutkům Ježíše Krista.

Církev: lid, který sdílí Ježíšovu „věc“

Křesťan žije z víry a jeho život je konkrétním a radostným následováním Ježíše. Neděláme to jako osamělí hrdinové zaangažovaní v beznadějně záležitosti. Žijeme, věříme, milujeme a doufáme spolu s našimi bratry, kteří žili před námi, s těmi, kteří žijí s námi a s těmi, kteří budou žít tu samou víru po nás.

Žijeme uvnitř lidu, který sdílí Ježíšovu věc: v církvi.

Ve škole Dona Boska

Don Bosco velmi miloval církve a celý svůj život dal do jejich služeb. Vyjadřoval to slovy své doby. Pro něho, člověka minulého století, byl církvi především papež a biskupové. Proto kladl velký důraz na úctu a poslušnost. Výzva Dona Boska je důležitá také pro nás, zvláště v současné době, která prožívá častá napětí a kdy se zdá, že pýcha potlačuje věrnost.

Dnes máme vzácný dar, abychom objevili lépe církve: napovídá nám, co to znamená „milovat církve“ a jak žít v církvi. Tímto darem je koncil. Přivádí nás k srdci Dona Boska s novým pohledem. Nacházíme obnovený styl poslušnosti a širší a univerzálnější pohled na církve.

Církev koncilu

Koncil nám načrtl novou tvář církve tím, že dává do popředí základní úkol, který jí Ježíš světil: službu Božímu království.

Boží království je život a naděje pro všechny lidi ve jménu Boha. Církev existuje proto, aby hlásala tuto radostnou zvěst a aby podnítila její uskutečňování. Pokračujeme v lásce Dona Boska k církvi tak, že se učíme ji milovat a žít v ní toto nadšení pro Boží království, které naplnilo život Ježíše Krista, Dona Boska a matky Mazzarelové a spousty našich přátel.

Koncil, aby se podělil o tuto novou tvář církve, vyzývá, abychom se konfrontovali s dějinami první křesťanské komunity, tak jak to vyprávějí „Skutky apoštolů“.

Ti, kteří se shromažďují po Ježíšových velikonocích v blízkosti apoštolů, jsou si vědomi toho, že formují komunitu

lidí snažících se pokračovat v Mistrově díle. Proto vyznávají, že Ježíš je Pán a snaží se být „jedno srdce a jedna duše“ a „mít všechno společné“, aby již „nikdo netrpěl nouzí.“ (*Sk 2,42-45; 4,32-35*)

Tato komunita se shromažďuje, aby slavila v „lámání chleba“ postupné uskutečňování triumfu života nad smrtí v Ježíšově jménu (*Sk 2,42*). V eucharistii vzdává díky živému Bohu za Ježíšovy velikonoce už naplněné a za ty, které jsou prožívány každý den v očekávání definitivních velikonoce v budoucnosti, kdy již „nebude smrt“ (*Zj 21,4*).

Ježíšova kauza vytváří jednotu ve společenství. Zároveň v ní ale nachází své opodstatnění rozdílnost pohledů a činností.

Ježíšovi učedníci se od něho samého naučili hledat jednotu a společenství, a zároveň přijímat a respektovat odlišnosti.

Jeden příběh to popisuje velmi sympatickým způsobem: „Jan mu řekl: ‚Mistře, viděli jsme někoho, jak vyhání zlé duchy v tvém jménu. Bránili jsme mu, protože není tvým učedníkem.‘ Ježíš však řekl: ‚Nebráňte mu! Přece žádný, kdo ve jménu mém vykoná zázrak, nemůže pak hned o mně mluvit špatně. Kdo není proti nám, je s námi. Kdokoli vám podá číši vody proto, že jste Kristovi, amen, pravím vám: nepřijde o svou odměnu.“ (*Mk 9,38-41*)

Učedníci přemýšleli jako někteří křesťané dnes. Byli trošku žárliví a chtěli dělat oni, a jenom oni, všechno myslitelné dobro. Skoro se zdálo, že spíš hledali příslušnost ke stejné skupině (té svojí), než radost z toho, že vidí vyřešené naléhavé problémy. V jejich mentalitě se jednotu stává jednoduše synonymem uniformity. Ježíš zdůrazňuje náročnější jednotu: tu, která se týká služby životu a boje proti smrti. O tom se nežertuje a nemůže se v tom ustoupit. Ostatně odlišnost, zvláštnost, je důsledkem nutnosti sloužit lépe životu, když se do tohoto úkolu zapojuje vlastní citlivost, zkušenost a hlavně

různé příčiny smrti, na které je třeba různým způsobem reagovat.

Milujme a budujme církvev

Církev je ta, které chceme sloužit, milovat ji a budovat. Je lidem, který do hloubky sdílí Ježíšovu snahu a snaží se ji realizovat jako dospělé děti jednoho otce a jako bratři, kteří se umí přijmout a milovat ve společenství, které nehledí na rozdílnost rasy, kultury a sociální organizace.

V této jednotě víry a úsilí objevíme příjemné společenství „svědků“ Ježíšova vzkříšení. Je tu Maria, první mezi věřícími a nejdokonalejší Ježíšova apoštolka. Jsou tu svatí, kteří nám zjevují Boží přítomnost a jeho tvář. V nich k nám Bůh i nadále mluví. Svěřujeme se jim a hledáme v jejich životě příklad, v jejich přímlovách pomoc s jistotou, že jednoho dne se budeme spolu s nimi účastnit velké slavnosti života. Jsou tu naši přátelé, s kterými každý den prožíváme dobrodružství víry a s nimiž sdílíme stejné zapálení pro Boží království. S nimi pracujeme, konfrontujeme se a vytváříme projekty a hledáme nové způsoby, jak sloužit životu a naději. Je tu dokonce spousta dalších lidí, kteří zdánlivě nemají nic, co by sdíleli společně s církví... kromě toho největšího: zapálení pro život, spravedlnost a solidaritu. Považujeme je za naše přátele, i když jdou po cestách, které jsou od té naší daleko.

Toto společenství angažovaných přátel nám pomáhá objevit, kdo jsme a jak můžeme odpovědět Bohu, který nás volá. Jsou to střípky slov, které se stávají přesvědčivými, protože mají konkrétní tvář spousty přátel, známých či neznámých.

Svátosti církve

Spásonosné Boží dílo v našem životě se uskutečňuje různými způsoby. Otec, který miluje a přeje si život a štěstí svých dětí, nemá jistě potřebu žádat o radu, jakým způsobem má jednat.

S radostí jsme objevili, že náš každodenní život je místem Boží přítomnosti. To znamená uznat, že náš život je jeden ze způsobů, skrze které Bůh je nám blízko, aby nás spasil. Tento způsob přítomnosti však není jediný.

Křesťanská tradice připomíná další obzvláště slavné a užitečné způsoby Boží přítomnosti pro naši spásu. Jsou tak speciální, že když křesťané mluví o „svátostech“ Boží přítomnosti, myslí především na ně.

Církev, jako místo společenství, které není podle „těla a krve“ (jak to říká evangelium v Janovi: *Jan 1,13*) a zvláště pak sedm svátostí, je „psaným“ Božím slovem.

Již jsme se zamýšleli nad důležitostí Božího slova a církevního společenství. Přemýšlejme chvíli o svátostech. Bod, o který se opřeme, je zase ten, který nám sloužil k pochopení významu Božího slova a církve: každodenní život.

Z tohoto hlediska „salesiánská spiritualita mládeže“ nám pomůže objevit jednu velmi pěknou věc: svátosti nejsou odděleny od našeho života, ale jsou zvláštními chvílemi naší existence, kousek budoucnosti, který prostupuje přítomností.

Změna teologického pohledu

Salesiánská tradice vyhradila svátostem zcela zvláštní funkci. Pro Dona Boska představují silné momenty („sloupy“, říkával) křesťanské výchovy. Pro to, abychom byli věrní Donu Boskovi, jak jsme to už udělali v ostatním tématech týkajících

se křesťanského života, musíme pokračovat s tímto postojem kulturní konfrontace, o které jsme už mluvili.

Don Bosco myslel na svátosti podle teologie své doby a ta je odlišná od té, kterou koncilní církve dnes předkládá všem křesťanům. V té době bylo jednoduché oddělit každodenní život a spásu. V tomto pohledu svátosti sloužily k tomu, aby tak trochu magicky přinášely každodenní život do prostoru spásy.

Víra a rozšířený náboženský smysl nutily myslet na spásu dramatickým způsobem. Život byl popisován jak boj mezi dobrem a zlem. Kdo stál na straně dobra, snažil se ze všech sil zajistit si časté a účinné zákroky ve prospěch spásy.

„Sny“ Dona Boska a spousta jeho doporučení byly plné této vnímavosti.

Dnes máme vyrovnanější způsob, jak věci vidět. Vtělení nám pomohlo objevit Boží lásku, která je silnější než hřích, a vrátilo nám právo milovat náš každodenní život. Proto se nám nelíbí přílišně oddělovat Boží svět od světa lidí. Nelíbí se nám považovat svátosti za poněkud magické vstupy, které nás vytrhují z každodenního života a přivádějí nás do posvátného světa.

Perspektiva Vtělení nám také pomohla objevit Boží přítomnost „rozšířenou“ v každodenním životě. „Salesiánská spiritualita mládeže“ mluví často o každodenním životě v termínech svátostí.

Nemůžeme ale zmenšovat důležitost svátostí a jejich centrální úlohu v křesťanském životě s omluvou, že celý život je plný Boží přítomnosti, která zachraňuje. Musíme je objevit z nové perspektivy. Také toto je způsob, jak vyjádřit svou věrnost Donu Boskovi a jeho učení.

Je těžké najít slova, kterými bychom dokázali vysvětlit to, co je i nadále tak trochu tajemstvím. Někdy si myslíme, že jsme je už našli... a potom si všimneme, že to jsou pěkné fráze, které však říkají skutečně málo.

A tak ještě jednou láska je nevymluvnější způsob, jak říci něco více o svátostech a o vztahu, který je váže ke každodennímu životu.

Když se dva lidé mají rádi, celý jejich život je neustálý příběh lásky. Konkrétní gesta, kterými ho naplňují, jsou projevem něčeho, co je pod tím a co ho prostupuje jako jemná zlatnická práce.

Kdyby tomu tak nebylo, slova a gesta by byla falešná: byla by k vyhození jako nejhorší podvod.

Někdy jsou lidé, kteří se milují, nuceni být daleko od sebe. Ale potom neplatí ani vzdálenost ani čas. Láska má zcela vlastní rytmus, logiku a míru.

Konečně se uskuteční tolik očekávané a vysněné setkání. Dvě osoby jsou v náručí jedna druhé. Láska je uvnitř života. Nezhasla i přes dlouhé čekání. A teď konečně hoří celou svoji silou.

Toto prodloužené objetí a pár slz, které jsou vidět na tváři, jsou zvláštním vyjádřením dlouhotrvající a vytrvalé lásky.

Jindy, bohužel, lásku zakryl mrak. Je cítit těžká chuť zrady. Zdá se, že něco je rozbité. Ale pak se z toho vzpamatujeme. Objetí odejme strach a úsměv se vrátí. I toto je svátost: smíření projevené gestem, které vyjadřuje radostnou námahu smíření budovaného v předivu života.

Takový je vztah mezi svátostmi a svátostným charakterem celého křesťanského života.

Svátosti jsou zvláštními událostmi Boží milosti. Oslavují Boží přítomnost v našem životě – jako při oslavě narozenin si všichni všimnou oslavence..., aspoň v ten den. Ve svátostech je protrháván závoj lhostejnosti a mlčení, který nám často neumožňuje objevit, jak je nám Bůh blízko. Boží hlas zní slavnostně jako zkušenost spásy.

Bez tohoto svátku, který roztrhne ticho, by roztržitý člověk zůstal smutný a sám, vně jakékoli osobní zkušenosti spásy.

Svátosti: zvláštní čas spásy

Existuje ještě další rozměr, který je třeba připomenout. Celá křesťanská tradice to velice zdůrazňuje. Bylo by vážné, kdybychom na to zapoměli a nechali se unést nadšením, že vymýšlíme perspektivu lišící se trochu od těch obvyklých.

Normálně vztah mezi věcí a významem je čistá konvenční hra, kde „se tváříme“, že uskutečňujeme něco nového. Ale je to jen způsob, který na skutečnosti nic nemění. Kdo je daleko, zůstane daleko; ticho i nadále zastírá skutečnost: každý je nevyhnutelně ovlivněn svými nedostatky a svou zodpovědností.

Křesťanská tradice naproti tomu potvrzuje, že Bůh je skutečně přítomen ve svátostech a skrze ně účinně jedná.

Láska prostupuje život dvou lidí, vine se jím jako tajemná nit. Jednoho dne však tyto dva zamilovaní ponoří svou lásku do tajemství Boha uzavřením svátosti manželství. Uskuteční se tak tajemná změna hlavní postavy. Bůh se stává vůdčí osobností, která dává novou dimenzi lásce, která naplní tyto dva životy a pohrouží je do dlouhé historie lásky, v níž je místo dokonce i pro Ježíše, církve a všechny ostatní lidi.

Bůh je jistě hlavní postavou každé lidské lásky tak, jako jí je pro celé dobrodružství života. Obyčejně ale zůstává udušen naší touhou po vedoucí roli. Když slavíme svátost, uznáváme ho, děláme mu místo a svěřujeme se mu. Krásně to vyjadřuje úryvek z evangelia, který jsme již několikrát připomněli: „Když služebník udělal vše, co mu bylo uloženo, pán k němu nemá zvláštní závazky. To platí i pro vás! Když učiníte všechno, co

vám bylo přikázáno, řekněte, jsme jenom služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit.“ (Lk 17,10)

Eucharistie a svátost smíření

Tyto příklady nás dovedly až ke dvěma svátostem, se kterými se setkáváme nejčastěji: eucharistii a svátosti smíření.

Skrze ně se společenství církve před světem prohlašuje za místo, ve kterém Bůh dává bezplatně spásu všem, a dosvědčuje, že je skutečně možné žít každodenní život jako přijetí tohoto daru. Ukazuje nemožnost žít bez Boží spásy a připomíná každému člověku, že je ve všem a za vše dlužníkem Boží lásce, která se mu dává v Ježíši Kristu. Staví osobní zodpovědnost do středu každého setkání spásy, neboť i ona je právě plodem Boží spásy. Upevňuje nasmělou naději člověka, který volá po spáse, poněvadž mu důvěryhodným způsobem nabízí prameny spásného působení Boha.

Eucharistie vytváří společenství, utvrzuje jej v lásce a vybízí k následování. Stává se (jak připomíná salesiánům 23. GK) „důležitým momentem v budování preventivního systému. Z eucharistie mladý člověk ve světle tajemství Krista, který se z lásky vydává, porozumí, jak uspořádat vlastní život. Naučí se podřídit jej především požadavkům společenství, když zvítězí nad sobectvím a uzavřeností. Je vybízen k sebedarování, k otevřenosti potřebám kamarádů a k angažovanosti v apoštolátě, úměrné k jeho věku a křesťanské zralosti.“ Ještě konkrétněji nám o tom hovoří Stanovy FMA (čl. 40): „Přistupujeme denně k hostině Jeho slova a Jeho těla a stáváme se tak spolu s ním chlebem pro naše bratry.“

Svátost smíření zachraňuje naši ubohost a obnovuje nás v duchu. „Salesiánská spiritualita mládeže“ velmi spoléhá na slavení této svátosti a naléhavě připomíná nutnost dát jí znovu

náležitě místo v křesťanském životě. Volá po tom hojně ovoce, které tato svátost přináší ve výchově: „Mladí, podpírání láskou, která porozumí a odpouští, nacházejí sílu rozpoznat svůj hřích, slabost a potřebu opory a vedení. Naučí se odolávat pokušení soběstačnosti. Dovedou nabídnout odpuštění jako odplatu za smíření, kterého se jim dostalo. Jsou vychovávání k respektování druhých a pěstuje se v nich poctivé a důsledné svědomí.“ (23GK)

Atmosféra svátku

Vnímavost k osvobozující a sjednocující Boží lásce dává zvláštní tón těmto dvěma svátostem, které jsou zvláštním způsobem plné sváteční atmosféry, radosti a naděje. Neexistuje salesiánská eucharistie nebo svátost smíření bez svátečního momentu, který vyplývá ze stále obnovované zkušenosti setkání s Pánem života, jenž vítězí nad zlem a hříchem.

Bez eucharistie není možné pochopit zkušenost a život Valdocca a Mornese.

Don Bosco naléhavě upozorňuje na ústřední postavení, které eucharistie zaujímá v jeho výchovném systému.

Eucharistie je pro Dona Boska skutečnost, která se hluboce dotýká jeho srdce. Kněz a vychovatel je přesvědčen, že jediný učitel a první vychovatel mladých je Pán. Stará se proto, aby se mladí často setkávali se vzkříšeným Kristem skrze eucharistii, a aby se na ni připravovali svátostí smíření.

Marie Mazzarello měla tu samou pedagogickou zkušenost a starost. V Mornese je eucharistie vrcholem a cílem celého dne. Přítomnost „Boha s námi“ pod způsobou eucharistie je živá a působící. K Němu se utíkají s vírou v těžkých chvílích, u Něj se všichni scházejí ve chvílkách společné radosti, s Ním začíná i končí každý den.

Maria, nejkrásnější obraz křesťana

Žít z víry znamená napodobovat v našem každodenním životě styl, kterým se vyznačovali velcí světci. Žít jako Don Bosco náš život tak, jako kdybychom viděli Neviditelného.

O tom jsme všichni přesvědčeni a snažíme se ponořit stále hlouběji do tajemství Boha, abychom tak dali našemu každodennímu životu tón a ráz, který vychází z tajemství. Bohužel se nejedná jen o znepokojivý problém důslednosti; není skutečně jednoduché hodnotit věci, lidi a události z pohledu tajemství a je tvrdé a namáhavé dokázat skutky smysl této zkušenosti. Těžkosti jsou také při jeho objevování: tajemství Boží je tak velké, že se nám podaří z něj dešifrovat jenom nějaký zlomek.

Mnohdy si nejsme jisti kvalitou našeho života. Nevíme, jestli je lepší určitý způsob jednání a bytí, nebo jeho opak. Výrazy, kterými se to snažíme vystihnout, jsou vždy velmi chudé, zatížené především našimi omezeními a strachem.

Pomocnice

Potřebujeme někoho, kdo by nám pomohl.

Zdá se to divné..., ale je to tak. Jsme si jisti sami sebou a nepotřebujeme nikoho, kdo by nás poučoval, co máme dělat a co ne..., a přesto potřebujeme v nejdůležitějších věcech pomocnou ruku.

Toto přesvědčení pomohlo „salesiánské spiritualitě mládeže“ objevit Marii a povzbudit onu velkou lásku k ní, již odkázali salesiánské rodině Don Bosco a matka Mazzarello.

Křesťané vyhradili ve svém životě Marii zvláštní místo. Don Bosco choval k Marii synovskou lásku. Podobně jednala také matka Mazzarello – se stejným nadšením a s pozoruhodnou citlivostí. Naučili nás vnímat Marii jako Pomocnici: silnou a mocnou pomoc ve chvílích těžkostí. Maria Pomocnice byla vzývána hlavně při fyzických starostech; v takových je maminka první, kdo se snaží pomoci dítěti, které má ráda. Vážná a znepokojující je ale také pochybnost o smyslu vlastního života a především nejistota o způsobu života, který máme zvolit, abychom žili věrní tajemství, které si naše existence nese v sobě.

Pro „salesiánskou spiritualitu mládeže“ má Maria přesné jméno: Pomocnice. Utíkáme se k ní v těžkostech a cítíme ji blízko zejména tehdy, když si nejsme jisti smyslem našeho života, jak se to dnes stává.

Žijeme v dobách proměn a nejistot, úzkostí a nadšení pro nové, co přichází. Maria Pomocnice nám ukazuje cestu, po níž máme jít a naplňuje nás nadějí a útěchou. Potřebujeme jistou pomoc a dodání odvahy v otázkách tak obtížných, jako je smysl života a naděje. Maria je Pomocnice, protože nám ukazuje tvář realizovaného a angažovaného křesťana, ona je nejkrásnějším obrazem křesťana.

Mariina tvář

Abychom objevili její tvář, rozjímalí jsme evangelium. Textů o Marii není mnoho, jsou však velmi krásné a bohaté na vzácná poučení.

Začněme jedním z nejdůležitějších: *Magnificat*.

Magnificat je velká modlitba církve, modlitba vděčnosti a díkyvdání. Lukáš ji vkládá do Mariiných úst, neboť bylo na základě dostupných pramenů jisté, že vyjadřovala její

zkušenost. *Magnifikat* je tedy opravdovou Mariinou písní, svědectvím o jejím životě z víry. Je to vzor každé křesťanské modlitby, v Marii je zvláštním způsobem „opravdový“.

Magnificat nám nabízí určitý obraz církve v mladé ženě z Nazareta, té, která hned po Ježíšovi nejhluběji pronikla do Božího tajemství. Zpíváme-li a modlíme-li se jej, cítíme Marii blízko jako matku a křesťanku. Čtème společně několik vět:

„Velký je Bůh, chci jej chválit.
Bůh je můj spasitel, naplňuje mě radostí.
Pohlédl na mě, svou ubohou služebnici,
od nyníška mě budou nazývat blahoslavenou.
Bůh je mocný,
učinil ve mně veliké věci [...].
Prokázal svou moc,
zničil povýšené i s jejich plány.
Mocné svrhl s trůnu
a pozvedl ze země utlačené.
Chudé nasýtil dobrými věcmi,
bohaté poslal pryč s prázdnýma rukama.“ (srov. *Lk 1,46-*

55)

V *Magnifikatu* Maria oslavuje nečekanou novotu: Bůh se stal blízkým, je solidární se svým lidem. On je Bůh věrný: ten, který uzavírá se svým lidem smlouvu a zůstává jí věrný.

Maria se cítí ponořena do mocné Boží lásky. Když říká sobě a všem ostatním kým je v Božím plánu, provolává tuto jistotu: Boží moc a jeho přítomnost jsou jeho nejpravdivější a nejslavnostnější tváří. Proto ta, která se cítí maličkou, chudou a pokornou služebnicí, je opravdu velikou, tak velikou, že všichni o ní budou mluvit.

Také pro Marii je tajemství Boží přítomnosti veliké a často nepochopitelné a zneklidňující. Při Zvěstování dává najevo obtíže a obavu (*Lk 1,29 a 34*). Simeonův výrok

vzbuzuje její úžas a vyvolává v ní chvění údivu (*Lk 2,32*). Ježíšova odpověď, když ho konečně našli po úzkostech, které měli s Josefem, ji nechává zmatenou (*Lk 2,50*). Ale ona se vždy vyjádří rozhodně, i když trpí. Vyjadřuje všechnu svou víru v Boží tajemství. Opravdu nás doprovází a utěšuje nás, když je pro nás namáhavé prožívat náš každodenní život ve víře.

Marii se v tichu a v modlitbě podaří proniknout až za zastřený povrch událostí. Proměňuje se hned při nanebevzetí, naplněná a odhodlaná pro to, čím žil její syn: je zapálená pro to, aby všichni lidé poznali, kdo je Bůh a zakoušeli ho jako Boha života.

Utíká ke své sestřenici Alžbětě, ještě dřív než bude povolána, protože si představuje, jak cenná by mohla být její pomoc. V Káně nedovoluje, aby oslava skončila kvůli nedostatku vína a prosí syna, aby účinně zasáhl. V *Magnifikatu* se staví rozhodně na stranu chudých, aby i oni mohli poznat privilegovanou Boží lásku.

Maria je žena věrná až na kříž, tak jak to Ježíš žádá po tom, kdo má odvahu sdílet s ním jeho „věc“. Maria, v tichu utrpení, odevzdává svého syna na smrt, aby všichni měli život; přijímá, že jí násilně vyrvou syna, kterého porodila, aby se stala matkou nás všech a pramenem života pro všechny – s ním a v něm.

To je Maria pro nás. Proto má Maria významné místo v „salesiánské spiritualitě mládeže“.

K zamyšlení:

- U základu salesiánského snu zůstává vůdčí myšlenka „spásy duší“.
Je to myšlenka, která se dotýká středu Božího tajemství.
Jak můžeme vysvětlit tento sen mladým dneška?
Co dnes charakterizuje člověka, který je „spasen“?
- Don Bosco a matka Mazzarello věřili ve schopnost mladých být misionáři ostatních mladých, být kvasem ve velkém množství.
Co navrhuješ pro to, aby se povzbudila služba mladých jiným mladým, aniž by se mezi nimi vytvářely nějaké „elity“?
- Dnes si stěžujeme, že v naší společnosti chybějí vzory.
Salesiánská spiritualita mládeže podtrhuje potřebu být lidmi, kteří žijí v Boží přítomnosti. Jak to můžeme udělat?
- Co ti pomohlo, abys prožíval/a víru každý den?
Jaké byly nejsilnější překážky?
- 2. vatikánský koncil vytvořil nový obraz církve, kterému naše spiritualita musí být věrná. Když si vzpomeneme, že první Don Boskova oratoř byla hlavně pro chlapce, kteří nepatřili do žádné „farnosti“, co máme udělat pro mladé, kteří do žádné farnosti nepatří nebo nechtějí patřit?
- Svátost smíření a eucharistie jsou „sloupy“, na kterých je založena výchova mladých na Valdoccu a v Mornese.
Jak můžeme dnes jít k mládeži a předkládat tyto prostředky?
- Jaká je tvoje zkušenost s Marií jako s Pomocnicí?
Jak můžeme dnes představovat Marii mladým?

4. BÝT ZAPÁLENÍ PRO KRÁLOVSTVÍ

Každý křesťan, když udělá fascinující objev Boží lásky, odpovídá na něj tím, že se setká s Ježíšem a vyzná v církvi, že jenom Ježíš je Pán.

Toto všechno vzbuzuje novou zkušenost života: celý svůj život prožíváme jako následování Ježíše.

Následovat Ježíše není to samé jako přidat se k jakémukoli jinému učiteli. Naopak, je to něco absolutně originálního, jako nenadálý poryv větru, který rozmetá všechno to, co jsme se snažili uklidit.

Ježíš po nás nechce, abychom k němu měli především nějaký nový citový vztah. A ani po nás nechce rozhodnutí zcela se mu odevzdat. Nestačí mu ani jedno, ani druhé. Chce mnohem více: zanícenou spoluúčast na záležitosti, která naplnila jeho život a přivedla ho až na smrt.

Křesťanský život je „povolání“, odvážné rozhodnutí přesunout střed svého života směrem k Božímu království, úplné vítězství života nad smrtí ve jménu Boha a života.

Zkušenost vyznané víry se proměňuje ve zkušenost víry prožívané.

Život je povolání

Celé evangelium nám mluví o tom, co Ježíš chce po svých přátelích, o odvaze zaměřit celou svou bytost na druhé, stát se schopnými přijmout volání vycházející z jejich života. Jedna stránka si ale zaslouží, aby byla zvláště připomenuta, protože v sobě zahrnuje všechny ostatní.

Poslechněme si Lukášovo vyprávění:

„Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: ‚Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?‘ Ježíš mu

odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?“ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe.“ Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čiň a budeš živ.“

Zákoník se však chtěl ospravedlnit, a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš mu odpověděl:

„Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k onomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem, obvázal mu je a posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“ Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.““
(Lk 10,25-37)

„Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“, ptá se zákoník slovy, která v židovském Písmu znamenají „věč“, na které nejvíce záleží, pravdu o vlastním životě podle Božího plánu. Ježíš přijímá otázku a odpovídá odkazem na dvě základní podmínky, které předkládá Zákon: láska k Bohu a láska k bližnímu.

Tímto odvoláním se zdá být všechno vyřešeno. Ale právě odtud se odvíjí novost evangelia.

Zákoník pokračuje v rozhovoru na toto téma, ve kterém uznává, že má pochybnosti, kdo je bližní.

Ježíš odpovídá tím, že převrací pozice. Nejde o to vyjmenovat, „kdo“ je bližním a kdo ne a definovat objektivní výchozí situaci. Otázka se netýká těch druhých, ale osobního

postoje ke komukoli. Ježíš vyžaduje, abychom se „stávali bližními“. Proměňuje fyzickou situaci blízkosti nebo vzdálenosti v povolání, které apeluje na osobní svobodu a odpovědnost. Ježíšovo pozvání je velmi zavazující. Druhý často nemá hlas, nemá ani sílu žádat o pomoc. A přesto v této své situaci je vždy silným vykřičníkem pro každého člověka. Ježíš mu dává hlas a vyzývá k přijetí tichého volání toho, kdo trpí a potřebuje oporu.

Toto podobenství nám tedy připomíná, že svůj život budujeme jen tehdy, když jsme ochotni „vyjít“ ze sebe sama a přemístit svůj střed směrem k druhým. Život v pojetí evangelia je tedy exodem k druhým a překonáváním každého uzavření se do kruhu jakéhokoli osobního, skupinového nebo národního egoismu. Jsme tu z lásky a zavazujeme se vytvářet život projevováním lásky.

My, stejně jako Samaritán, máme věčný život, protože ve skutku lásky se setkáváme s Bohem, který je jedinou příčinou naší spásy.

Bůh je nejvyšším základem tohoto povolání k lásce, které přichází z mlčení druhého. Vyznáváme ho, známe ho, a milujeme ho v takové míře, v jaké přijímáme, sloužíme a milujeme chudého všemi svými schopnostmi.

Povolání: budovat Boží království

Ježíš se nespokojil s tím, že nám odhalil smysl našeho života a směr, kterým ho nasměrovat, abychom ho žili s vážností a opravdově. Ve svých slovech a především v konkrétním naučení svého života před nás postavil normu každého křesťanského povolání: Boží království. To, co jsme objevili u církve, se týká přímo každého křesťana.

Ježíš je muž Božího království, protože z kauzy života „v plnosti a hojnosti“ pro všechny (*Jan 10,10*) udělal „drahocennou perlu“, k jejímuž získání je třeba ochoty prodat všechno ostatní (*Mt 13,45-46*).

Boží království znamená uznat Boží svrchovanost nad každým člověkem a celými dějinami až k vyznání, že jen v Bohu můžeme mít život a štěstí. Tento Bůh, jehož absolutní vládu hlásáme, je tu ale zcela pro člověka. Chce pro něj budoucnost, která by měla význam. Život a štěstí člověka je důvodem a vyjádřením jeho „slávy“. Člověk ho uzná za Pána, když se snaží podporovat život a naději. S vědomím, že jeho problémy jsou problémem samotného Boha, věřící mu svěřuje svůj hlad po životě a naději.

Bůh Ježíše Krista je Bůh, na kterého se lze spolehnout. Svědčí o tom zázračné věci, které vykonal pro svůj lid a především ty, které vykonal v Ježíši.

Kde se objeví on, Člověk království, zmizí úzkost, strach ze života i ze smrti; navrací se svoboda a radost ze života a to ve jménu Boha.

Poslední přesvědčivé slovo o Božím království Ježíš pronesl na kříži, když svěřil Bohu svůj život. Vydán na smrt proto, aby všichni měli život, Ježíš pro nás našel život a naději. Vzkříšený je konečným znamením, že náš Bůh chce život a štěstí člověka.

Ježíšovým cílem je tedy plný a hojný život člověka ve jménu Boha: člověk podpořený a povzbuzený, aby mohl chodit se vztyčenou hlavou, aby byl schopný radostně žít ve společnosti všech, člověk, který se v důvěře svěřuje Bohu, protože jen v Bohu se již nemusíme bát smrti. Úkol, který mu Otec svěřil, Ježíš předává svým učedníkům. Říká svým přátelům: „Jako Otec poslal mě, tak já posílám vás.“ (*Jan 20,21*) Kroužek po kroužku se vytváří velký řetěz lidí, kteří se angažují pro spásu světa. Učedníci povolávají další a posílají je. A tak se řetěz těch, kteří jsou povoláni, prodlužuje: noví

učedníci povolávají další s tím samým zanícením, s jakým vyslovili své ano na pozvání, a posílají je.

Dnes Ježíš, jeho učedníci, věřící z prvních dob církve, naši přátelé a vychovatelé volají tebe i mě. A posílají nás. Úkol, který je nám svěřen, je ten samý, který nadchnul Ježíšovu existenci: věc života.

Křesťan poměřuje svůj život s tímto úkolem. Jsme a žijeme, abychom sloužili životu, jak to dělal Ježíš.

Zvláštní povolání pro Boží království

Ježíšovou věcí je Boží království. Když se zamyslíme nad stylem, kterým Ježíš uskutečňoval Boží království, jasněji objevíme smysl svého života: úkoly, které jsou nám svěřeny a styl, v jakém je můžeme plnit.

V našem běžném jazyce, když se mluví o králích a královstvích, myslí se na majetek a na lidi, kteří jsou pány těchto věcí (nebo se tváří, že jimi jsou). V době Ježíšově to bylo to samé... a dokonce horší.

Ježíšovi v té chvíli života, ve které opravdu nemá žádnou chuť si dělat legraci (*srv. Jan 18*), velmi záleží na tom, aby připomenul, že je král, ale ne takový, jako jiní; jeho království není jako jsou jiná království tohoto světa.

Je tu zásadní rozdíl. On je králem, protože slouží až k položení vlastního života jako nejvyššího vyjádření lásky. Boží království je život člověka v plnosti a hojnosti.

Není to jenom vítězství života nad smrtí. Je to vítězství skrze moc Boží lásky; je to vítězství získané v lásce, která se umí vydat na smrt.

Angažovat se pro Boží království znamená angažovat se pro život proti smrti a odvolávat se přitom přímo na Boha a jeho plán. Když je v sázce život, není možné postavit Boha

mimo hru, jakoby všechno záleželo jen na nás. Bohužel je velmi snadné na to zapomenout. Stáváme se domýšlivými, jsme plni pokušení všemohoucnosti a riskujeme tak (a riziko to není nijak vzdálené), že rozšíříme hranice smrti.

Abychom se vyhnuli tomuto nebezpečnému a hroznému pokušení, chce to někoho, kdo by se dal do služeb života s odvahou a radikalitou, které by byly schopné svědčit o nezadatelných požadavcích evangelia. Proto jsou v církvi velkorysí lidé, kteří naplňují zvláštní povolání.

Není možné udělat oficiální seznam těchto zvláštních lidí tak, jak je zvykem v naší společnosti dělat profesní seznamy. Některá povolání však mají v logice Božího království zcela zvláštní odpovědnost. Těmito povoláními jsou např. vychovatelé a vychovatelky, animátoři a animátorky skupin mládeže, katecheté a katechetky; a se zcela zvláštní radikalitou ti, kteří přijali tajemné Ježíšovo pozvání zcela ho následovat: kněží, řeholníci a řeholnice.

Tito lidé jsou specifickým vyjádřením toho, co je každý povolán uskutečňovat. Jsou jistým druhem svátostného projevu v církvi a toho, jaká církev je, plánu Boží spásy a logiky, se kterou tento plán Ježíš uskutečňuje. Jsou to muži a ženy přítomnosti, ve všem stejní jako jiní lidé. Jsou zakotveni v minulosti, aby hlásali Boží divy, které Bůh udělal pro svůj lid. A vrhají se do budoucnosti, kterou předjímají v malých znameních každodenního života, aby svědčili o zdroji naší naděje.

Společenství (církvní a obecněji lidské) je vděčně těmto bratřím a sestrám; prosí neustále Boha života, aby v mnohých vzbudil odvahu k radikalitě a dal vytrvalost a nadšení těm, které povolal na tuto cestu.

Láska k životu: spiritualita radosti

„Salesiánská spiritualita mládeže“ je spiritualita radosti. Do centra projektu křesťanské existence staví život, protože v každodenním životě objevila Boží styl a vlastnosti jeho přítomnosti. Boží moc v Ježíši Kristu působí v osobní a kolektivní historii. Když ji odhalujeme, vnímavost k životu se okamžitě přeměňuje v oslavu života a ten se postupně stává novým a spaseným. Don Bosco učil radosti jako vděčnosti Pánu života a připomíná nám to i celá salesiánská tradice: „Odvalu a vždy velkou radost, to je znamení srdce, které hodně miluje Pána.“ (*Dopisy sv. M. D. Mazzarello, 60*) Studium spirituality nám radost dalo objevit jako požadavek věrnosti Vtělení.

Jenom když poznáváme znamení této nekonečné novoty, a to i ve změti tolika znamení smrti, můžeme svědčit o tom, že Bůh všechno obnovil v Ježíši Kristu, vydaném na kříž, aby život slavil vítězství. Proto, tak jako Ježíš Nazaretský, milujeme život, důsledně přijímáme jeho běžné aspekty, přijímáme jeho výzvy, otazníky, napětí růstu, nepřítomnost budoucnosti a existenci různých typů chudoby. Pracujeme pro překonání dvojakosti přítomných v každodenní zkušenosti a každé rozhodnutí „prokvasíme“ láskou. Radost se tak stává jedinečným evangeliem konečného vítězství života nad smrtí, i když se cítíme pohrouženi do úzkostného zakoušení každodenní smrti.

Kříž v radosti křesťana

Radost neodstraňuje potřebu kříže. Utvrdili jsme se v tom mnohokrát, právě když jsme nejvíce cítili radost z toho, že jsme objevili právo milovat život a hledat štěstí. V naší radosti

a ve veselosti, která prostupuje náš život, máme mnoho vážných a konkrétních důvodů k tomu, abychom našli odvahu zasadit Ježíšův kříž i do srdce naší oslavy. Chceme zde některé z těchto důvodů připomenout, aby v naší duchovní zkušenosti uměli radost a kříž dobře rozmlouvat.

Služba bratřím

Jsme lidé radosti. Žijeme spiritualitu, která dává radosti široký prostor, protože věříme v Boží království, které je již přítomné v předivu našeho života. Nemůžeme ale svou radost promrhat ve vlažnosti a odcizení, neboť žijeme hluboce nadchnutí pro Ježíšovu věc. Proto je naše radost zkušeností hluboké solidarity se všemi lidmi, aby se všem dostalo toho štěstí moci se radovat.

V naší radosti mají přednostní místo ti, kteří jsou normálně z radosti ze života vyloučeni. Málo šťastlivců, kteří ji okusili, proto prožívá radost jako zodpovědnost za postupné odstraňování jakéhokoli vyřazování těch druhých. Toto rozhodnutí, které má v projektu naší spirituality významné místo, přivádí do naší každodenní existence tvrdý život. Uvnitř i vně nás existují zákoutí odporu, která musíme kontrolovat a porazit. A to vyžaduje odvahu zemřít. Pouze ten, kdo dovede svou lásku k životu až na kříž, může skutečně vytvářet naplněný a úplný život pro sebe a pro druhé. Ježíš nás skutečně učí.

Křesťanské „umrtvování“

Život, který velmi milujeme a chceme, aby byl pro nás a pro všechny v plnosti a hojnosti, se odehrává uvnitř

nepřekročitelné hranice. Svým způsobem jsme „odsouzení na smrt“. Necítíme se zarmouzení tímto odsouzením. Smrt nám hrozí právě proto, že jsme živí. Nejhezčí zkušenost – to, že jsme živí – v sobě skrývá nesmazatelnou stopu omezení, které ji prostupuje.

Je důležité nezapomínat na to, že dům postavený zde na zemi je sice pěkný a podmanivý, ale je to jen stan. Náš skutečný domov je někde dál, v zářivém Otcově domě.

Někdy se o to postará sám život, když se musíme neúprosně konfrontovat se smrtí, bolestí nebo zoufalstvím. A někdy se pro tuto zkušenost sami rozhodneme. A tak se trochu vzdálíme od toho hezkého, co naplňuje náš život. Neděláme to z pohrdání. Naše rozhodnutí je motivované a promyšlené: pro opravdovost a přesvědčivost „předposledních dober“ nemůžeme zapomínat na jejich prozatímnost a relativitu vzhledem k těm konečným.

Na nějakou chvíli je přestaneme užívat, abychom si přiznali, že jsme poutníky na cestě k mnohem větším zážitkům.

V křesťanské zkušenosti tato potřeba byla často označována výrazem, který není vůbec šťastný – „umrtvování“. O tvrdý život se nesnažíme, protože dáváme přednost smrti před životem, nebo, ještě hůř, protože chceme o trochu předběhnout setkání se smrtí.

Srovnáváme se se smrtí a odpoutáváme se od věcí, abychom prožili vítězně i to odloučení, ke kterému nás smrt nevyhnutelně odsuzuje. To proto, že chceme ještě více milovat svůj život a chceme ho naplno „vlastnit“. Přijímáme zcela Ježíšovo pozvání: „Jestliže pšeničné zrna nepadne do země a nezemře, jistě nebude žít. Jestliže zemře, bude žít: sto za jedno.“

To je styl naší spirituality. Kdo chce život a dává v sázku ten svůj, aby ho dal všem v Božím jménu, staví kříž do středu svého života. Poznává Boží utrpení pro život všech a

skutky hlásá svou ochotu ztratit vlastní život jako nejvyšší čin konkrétního a dějinného nasazení pro život.

Každodenní povinnosti

Důležitou součástí tohoto tvrdého života je také úsilí, se kterým uskutečňujeme to, co Don Bosco nazýval „každodenními povinnostmi“.

Skutečná zbožnost, tak nás učí Marie Mazzarello, „spočívá v plnění všech svých povinností v pravý čas a na pravém místě a jen z lásky k Bohu.“ Don Bosco trval na každodenních povinnostech, které musejí být plněny věrně a s radostí. Uměl sloučit úsilí a radost, svatost a veselí tím, že je spojil dohromady.

My dnes používáme jiná slova. Raději mluvíme o profesní zodpovědnosti, sociální angažovanosti, důslednosti... Slova se samozřejmě mohou měnit. Nemůžeme se ale vzdát podstaty, což je snadné v době jako je ta naše, kdy krásná slova se stěží stávají skutečností, nebo se nám daří přizpůsobit i ty nejzávažnější úkoly našim subjektivním zálibám.

Co se týká „každodenních povinností“, objevujeme, že pozvání milovat svůj život je opravdu vážná věc. Je to pozvání milovat život nejen v určitých chvílích, nebo když je nám to pohodlné, ale vždycky a přitom objevovat, že tento život, který milujeme, je povoláním ke službě a zodpovědnosti.

Stojíme před velmi náročným požadavkem, kterým nemálo trpí naše sobectví a vnitřní touha mít vedoucí roli. Konkrétně nás však přivádí k Ježíšově kříži a k neopominutelnému rozměru křesťanského života. Křesťan se angažuje v lásce k druhým, která je schopná sloužit a vede až k ochotě „obětovat život, aby ho všichni měli v hojnosti,“ jak to udělal Ježíš.

To je kříž, který odvážně stavíme do středu našeho života.

Odpuštění

Vrcholným projevem tvrdého života křesťana je schopnost odpouštět, která vede až k vytváření smíru tam, kde byl předtím boj a rozdělení. Opuštění není bláznivý čin někoho, kdo zavírá oči před zlem ze strachu, že se příliš zaplete. Není to ani nebezpečný čin toho, kdo všechno omlouvá, aby odložil skládání účtů na dobu budoucí. Opuštění křesťana je naopak gesto hluboké prozíravosti, vědomí toho, že ten, kdo působí zlo, je méně člověkem než ten, kdo ho trpí. Je to gesto, které chce rozbít čáry zla tím, že zlomí jeho železnou logiku. Křesťan odpouští, aby ničemníka přibil k jeho hříchu a otevřel mu náruč v přijetí. Opuštění je dobrodružství Ježíšova kříže – jasné a odvážné gesto, které odsuzuje zlo, bojuje za jeho překonání a s nadějí uznává, že kříž je nepopiratelným vítězstvím života nad smrtí.

Angažovanost v sociální a politické oblasti

Kdo miluje život a chce, aby byl v plnosti a hojnosti, jak to nabízí Boží plán, každodenně naráží na spoustu situací smrti. Ty ho znepokojují a provokují. Proto hledá účinné léky a spolu se všemi, kteří jsou pohnutí tím samým nadšením pro život, bojuje, aby zajistil nutné kulturní a strukturální změny. Jedná se o solidaritu, která se v první řadě týká těch, kterým byl život ukraden nejnásilnějším způsobem.

Tento požadavek jde napříč každodenním životem každého odpovědného člověka. Týká se tedy i duchovní

zkušenosti. A to silně zdůrazňuje „salesiánská spiritualita mládeže“.

Angažovanost v sociální a politické oblasti není jen nějaký přívažek křesťanské spirituality, který je čitelný jenom pro nějakého nadšence. Naopak, je to její podstatná vlastnost. Způsoby mohou být různé a to podle různého osobního nebo společného povolání, ale pro kohokoliv, kdo uznává Ježíše jako Pána, úkol zůstává ten samý a nelze se ho vzdát.

Důvod tohoto tvrzení spočívá v logice Božího království a v jeho vztahu ke každodennímu životu, který „salesiánská spiritualita mládeže“ staví do středu každého křesťanského povolání.

Tak jako je tomu se všemi důležitými věcmi, nestačí připustit naléhavost této záležitosti. Kdo chce prožívat vážně svou duchovní zkušenost i v sociální a politické angažovanosti, okamžitě se ptá, jestli existují nějaké zvláštní orientace, které by pomohly formovat a zkonkretizovat vlastní životní zaměření.

„Salesiánská spiritualita mládeže“, věrná tomu, co žil Don Bosco, navrhuje dvě: naději, která obstojí, i když se vyskytnou závažné obtíže a zdají se nepřekonatelné a důvěru ve výchovu.

Tyto dva způsoby činnosti vyjadřují styl naší politické angažovanosti. Prožíváme ji v upřímném společenství se všemi, kteří sdílejí stejné nadšení pro život. Nemůžeme se ale vzdát přínosu naší víry, abychom ji mohli prožívat jako „duchovní“ muži a ženy.

Naděje „navzdory všemu“

Společenství věřícího člověka s lidmi, kteří jako on usilují o podporu života a o upevnění naděje, je vždy velmi

osobité. Jeho zkušenost víry pramení ze svědectví kříže a z naděje, která přesahuje jakoukoli lidskou moudrost. A to jej brzy přinutí, aby přijal stanoviska, říkal slova a dělal gesta, která jsou jen jeho, která nemůže chápat a sdílet ten, kdo se pohybuje jenom na vlnách běžné logiky.

Není jednoduché říct, jaká jsou tato stanoviska, která nutí věřícího člověka, aby byl ve společenství sám. Jistě nás oslovuje stránka evangelia, jako je tato:

„Když přišli k zástupu, přistoupil k němu jeden člověk a na kolenou prosil: ‚Pane, smiluj se nad mým synem, neboť je náměsíčný a je na tom zle: často padá do ohně a často do vody. A přivedl jsem ho k tvým učedníkům, ale nemohli ho uzdravit.‘ Ježíš odpověděl: ‚Pokolení nevěřící a zvrácené, jak dlouho ještě budu s vámi? Jak dlouho vás mám ještě snášet? Přiveďte mi ho sem!‘ Ježíš mu pohrozil, a zlý duch z něho vyšel; a od té chvíle byl chlapec zdráv.

Když byli učedníci s Ježíšem sami, přistoupili k němu a řekli: ‚Proč jsme ho nemohli vyhnat my?‘ On jim řekl: ‚Pro vaši malověrnost! Amen, pravím vám, budete-li mít víru jako zrnko hořčice a řeknete této hoře: ‚Přejdi odtud tam!‘ a přejde; a nic vám nebude nemožné.‘“ (Mt 17,14-20)

Jedná se o život, ten chudák nemocný chlapec je jako mrtvý.

Ježíš se zlobí na své učedníky, protože tváří v tvář smrti je vidí bezmocné a rezignované. Nestrpí vítězství smrti nad životem.

Jistě uznává, že věc není snadná. Proto požaduje, aby tento problém byl pohroužen do velkého tajemství Boha. Zde se nemožné okamžitě stává možným.

A život slaví vítězství.

Ježíš to neřekl a neudělal jen pro druhé. Věřil ve vítězství života a svobody v Otcově jménu, i když se smrt násilně ukázala i v jeho životě. Jako my všichni i on trpěl a

plakal. Pak vykřičel všechnu svou víru. A vyhrál nad smrtí – definitivně a za nás za všechny.

Nemožné se stalo možným pro něj, pro spoustu jeho přátel i pro nás, protože věřili v život a v malém vytvářeli znamení velkého příslibu.

Zklamaným učedníkům Ježíš nenabízí nějaký vychytralý prostředek, nějaký kouzelný lék, který mohou vlastnit jen zasvěcení. Naopak, odvolává se na tu trochu víry, která může hory přenášet. Zdá se, že říká: neexistují rafinovanější prostředky, které by bylo možno nabídnout; je však třeba dosáhnout zlepšení tím, že přejdeme od toho, co je vidět, co lze zjistit, k tajemství, které je uvnitř. Jen na této úrovni se nemožné vítězství nad smrtí stává definitivně a bezpečně možným.

Důvěra ve výchovu

Chceme se i nadále dotýkat toho, že se vítězství života nad smrtí, které je ve vládnoucí logice nemožné, stává postupně možným v logice vzkříšeného Ukřižovaného.

Existuje mnoho způsobů, kterými lze tuto snahu konkrétně uskutečňovat. Don Bosco nás naučil jeden velmi specifický způsob: výchova podle stylu, který on a první salesiáni nazvali „preventivní systém“.

Rozhodnutí se pro výchovu proniká celou spiritualitu jako salesiánský styl, kterým uskutečňujeme náš úkol v jakémkoli povolání.

Pro nás, kteří chceme žít spiritualitu, která se angažuje ve službě Boží věci, ve věci člověka, je výchova naší vášní. Je to styl naší přítomnosti, privilegovaný nástroj našeho působení ve věci rozvoje. Své schopnosti organizujeme vzhledem k výchově. Ve jménu výchovy vyžaduje „salesiánská spiritualita

mládeže“ od všech lidí dobré vůle a od veřejných institucí snahu o povznesení člověka a o politickou a kulturní transformaci. Když se rozhodneme vsadit svou naději do výchovy, víme, že jsme věrni Pánu podle srdce Dona Boska a matky Mazzarello. Tak jako on věříme, že nuzné prostředky jsou účinné v osobní i kolektivní obnově a věříme v člověka, ze kterého tato obnova vychází.

Modlitba jako prosba a chvála

Křesťané mají zvláštní a typický způsob, kterým vyjadřují svou víru: modlitbu. Všichni věřící lidé se modlí. Křesťanská modlitba sdílí tuto společnou zkušenost a překonává ji v něčem, co je pro ni zcela typické.

V modlitbě člověk mluví k svému Bohu a připomíná mu obavy a přání, sny a naděje, a je si přitom jistý jeho blízkostí. Podobá se to setkání se silným přítelem, který má prostředky a schopnosti k tomu, aby nám pomohl. Křesťan se nestydí jednat takto se svým Bohem. Sám Ježíš nás naučil prosit ho tímto způsobem (*Mt 21,22*).

V modlitbě ale křesťan zakouší i odlišnou zkušenost. Mluví k Bohu a snaží se pochopit v tajemství Boha svou zkušenost i lidské dějiny. Ponořen do lásky, která všechno zahaluje, přemýšlí o sobě, aby zjistil pravdu o své osobě. To, co o sobě objevil, nemůže říct kontrolovanými slovy, kterými se vyjadřuje v běhu každodenního života. Potřebuje pojmenování složená z mlčení, slova pronášená ve víru lásky, bezuzdnou fantazii, kterou se vyjadřovali někteří světci.

Někdy vlastní slova nestačí a rádi si přivlastníme slavnostní a jednoduchá slova žalmů, liturgie nebo otců naší víry.

Když se věřící modlí, mluví k Bohu a mluví o sobě a o Bohu. Žije z víry a vyjadřuje svoji víru. My se chceme stále více stávat lidmi modlitby. Chceme jimi ale být ve stylu spirituality, kterou jsme objevili. Proto se ještě jednou setkáváme s Donem Boskem a matkou Mazzarello. Oni svou zkušenost modlitby prožívali velmi silně a zcela zvláštním způsobem. Jejich pokorná, důvěřivá a apoštolská modlitba spontánně sjednocovala modlitbu s životem. Byla to modlitba osvícená Slovem a živená tajemstvími víry a stávala se výkladem přítomnosti a prosbou.

Pro matku Mazzarello modlitba musela mít jednu základní charakteristiku: musela pramenit „z pravdivého srdce“ tak, aby sebe a dívky vkládala do „srdce Ježíšova“.

U obou našich svatých zakladatelů to byla modlitba „věrná životu, která v životě nacházela své pokračování.“

Don Bosco a matka Mazzarello jsou výzvou, abychom postavili modlitbu do středu našeho duchovního života a zároveň nás učí prožívat ji salesiánským způsobem.

Modlitba v salesiánském stylu je modlitba dobrého křesťana. Je jednoduchá a lidová, má své kořeny v životě a je schopná ovlivnit každodenní život. Vyjadřuje smysl pro svátek a vtáhne mladé lidi do radosti ze setkání s Ježíšem prostřednictvím zkušenosti Ducha svatého.

Víme, že celý náš život je jednou velkou modlitbou. Záleží na způsobu, kterým ho žijeme a na nadšení pro Boží království, kterým ho naplňujeme. Potřebujeme však zvláštní chvíle pro modlitbu. Získáváme je v uspěchaném rytmu našich dní, protože potřebujeme prostor pro mlčení a klid, ve kterém mocně zakoušíme Boží přítomnost. Z modlitby neděláme něco magického. Často je všechna odpovědnost na nás, nechceme ji dát Bohu a očekáváme od něho to, co se nesnažíme udělat my. Víme však, že je dobrý Otec, který dává každodenní chléb svým dětem a vodu pro pole dobrých i zlých. S důvěrou dítěte v matčině náručí tedy odevzdáváme Bohu i naše plány a sny.

Tak, jako to mnohokrát udělali Don Bosco a matka Mazzarello, první salesiáni a první Dcery Panny Marie Pomocnice, modlíme se „společně“ – mladí i vychovatelé – ve velkém společenství lásky a úsilí. Modlíme se jedni za druhé a modlíme se s druhými. Víme, že Don Bosco si přál, aby se všichni jeho mladí stali apoštoly dalších mladých a povzbuzoval je, aby se modlili za své kamarády.

Taková je modlitba, kterou „salesiánská spiritualita mládeže“ podporuje a povzbuzuje. Mnoho rysů je skutečně společných všem křesťanům a jsme rádi, že se můžeme učit především od těch našich bratří a sester, kteří jsou lepší než my, kteří již urazili v modlitbě dlouhou cestu. Víme však, že se musíme modlit tak, jak nás to naučili Don Bosco a matka Mazzarello. Proto radostně a odpovědně hledáme pro naši modlitbu zvláštní styl – je to náš malý dar modlitbě církve.

Kontemplace každodennosti

Ve víře jsme shledali, že náš život a to, co nás obklopuje, je všechno prostoupeno hlubokým a silným tajemstvím, které představuje rozměr pravdy. Žijeme ponořeni do Boha, do Ježíšovy smrti a vzkříšení.

Měli bychom mít hluboký pohled, schopnost naslouchat a rozjímat, abychom rozeznali za vnějším zdáním význam skutečnosti. Potřebujeme mlčet, abychom pronikli sami do sebe, překonali dojmy, city a ozvěny a došli k tajemství Boha a nás samých.

To je niternost ve zkušenosti „salesiánské spirituality mládeže“: nejvnitřnější osobní prostor, kde mohou zaznívat všechny hlasy, ale kde se každý musí rozhodnout sám, kde je chudý a zbavený všech jistot, které dávají útěchu v utrpení, které je nevyhnutelné při každém rozhodování.

Konfrontace a stručný dialog se všemi jsou vyhledávány jako cenný dar, který má svůj původ v odlišnosti. Rozhodování a znovuvytváření osobnosti se však rodí v prostoru vnitřní samoty, která dovoluje, hodnotí a konkretizuje „shodu“ se sjednocujícími rozhodnutími života.

Nitro je místem Ježíšova Ducha, který promlouvá z ticha a volá k tichu.

Není to snadné. Proto si potřebujeme navzájem pomáhat k nové schopnosti askeze, která by nám umožnila kontemplovat skutečnost skrze tajemství, které nosí uvnitř.

Kontemplovat znamená pronikat věcmi, abychom je nakonec plně vlastnili a umět spojit viditelné s tím, co zůstává neviditelné nepozornému a povrchnímu pohledu.

Kontemplace není činnost vyhrazená pro zvláštní dobu, ani se netýká mimořádných okamžiků. Vztahuje se na celý život člověka, protože Bůh je přítomen v celém životě a my ho musíme objevit a setkat se s ním.

Kdo kontempluje „v“ každodennosti, hledá oddělený prostor, ve kterém se přibližuje k Bohu.

Kdo naopak kontempluje „každodennost“, poznává svátostnost celého svého života.

Když je život kontemplován, stává se naší knihou, místem, ve kterém vidíme Boha, prostorem našeho následování.

Když kontemplujeme, nacházíme další důvod navíc, abychom se nadchli pro tento náš život.

Spiritualita společenství a spolupráce

Prožili jsme zkušenost intenzivního společenství, když jsme krok za krokem vytvářeli a vyprávěli dějiny „salesiánské spirituality mládeže“. Z „my“, o kterém jsme mluvili na začátku tohoto příběhu – tvořeného skupinou Dcer Panny Marie Pomocnice, salesiánů a mladých, kteří s radostí sbírali prvky roztroušené v těchto letech okolo tématu „salesiánské spirituality mládeže“ – se stalo „my“, které je mnohem širší. Přejeme si, aby všichni, kteří budou číst tyto stránky, udělali radostný objev, že jsou součástí „my“, které se od Dona Boska a matky Mazzarello šíří až do dneška a vrhá se do budoucnosti.

Věc, které chceme sloužit, je natolik velká a náročná, že jí můžeme naplno sloužit, jen když rozšíříme okruh těch, kteří s ní souhlasí. Don Bosco to tak dělal. Objevil, že Bůh mu tajemným způsobem svěřil náročné úkoly pro radost, život a naději mládeže. Uvědomil si hned, že to nemůže sám zvládnout a s odvahou a fantazií se dal do díla, aby si našel spolupracovníky. „Chceš pomoci Donu Boskovi?“, ptal se lidí, o kterých si myslel, že jim může důvěřovat. A rozumělo se samo sebou „pro spásu duší“, jak to říkával. Také Marie Mazzarello často opakovala dívkám, které pobývaly v Mornese: „Jsi ráda, že jsi tady?“ „Chtěla bys tu zůstat navždy?“

Mnozí řekli ano – mladí i dospělí, muži i ženy. Vzniklo hnutí, které se nyní dotýká všech koutů země.

Jedna věc nás hluboce spojuje: to samé nadšení pro život mladých lidí a pro Pána tohoto života. Spojuje nás ten samý projekt spirituality.

Když se skupina salesiánů a Dcer Panny Marie Pomocnice rozhodla znovu promyslet tento projekt, aby byl živý a přitažlivý i dnes, ihned objevili, že zkušenost myšlená pro druhé je okamžitě strhávála.

Byly zbořeny tradiční hradby, které oddělovaly dospělé a mládež, vychovatele a vychovávané, salesiány a Dcery Panny Marie Pomocnice, různé skupiny salesiánské rodiny mezi sebou. Salesiáni a Dcery Panny Marie Pomocnice zakusili, jakým darem jsou mladí lidé pro své vychovatele a vychovatelky! Mnozí z mladých prožili apoštolátní odpovědnost, kterou má každý mladý člověk vůči ostatním mladým. „Salesiánská spiritualita mládeže“ je projektem spirituality, která vyžaduje spolupráci a dává vzniknout společenství.

Když jsme společně pracovali, přemýšleli a modlili se nad projektem „salesiánské spirituality mládeže“, objevili jsme pak něco ještě hezčího, protože to vstupovalo přímo do naší osobní zkušenosti.

Často byla křesťanská spiritualita zakoušena jako pramen rozdělení v životě: rozdělení mezi posvátným a profánním, mezi láskou k Bohu a k našim bratřím, mezi chvílemi modlitby a dobou práce, mezi kontemplací a činností...

„Salesiánská spiritualita mládeže“ nám naopak vrací hluboce sjednocenou spiritualitu. Rysy, které mohou být považovány za alternativní, jsou naopak dvě strany té samé skutečnosti. Každá má svou důstojnost a zvláštní opodstatněnost. Práce je práce a probíhá podle vlastní logiky. Modlitba je něco jiného, s jiným rytmem, způsobem a postoji. A přesto práce a modlitba jsou se stejnou intenzitou místem, kde se nám Bůh stává blízkým a volá nás a kde ho my se zralým nadšením dětí přijímáme.

Uvnitř našich malých nebo velkých úkolů nacházíme Ježíšovu „věc“, protože v nich nalézáme jeho znepokojující a uklidňující přítomnost.

Objevíme ji, když se nám podaří číst uvnitř pronikavým pohledem naší víry.

Ta samá činnost, když je pochopena ve světle tajemství, které nosí uvnitř, získává jiné odstíny. Život tak účinně dělá věci novými; je to chvíle nezištné kontempace přítomnosti, která všechno přivádí ze smrti do života. Zapojme své vědění a moudrost a dávejme tomu, co děláme, dobré důvody; a oslavujme ten základní a darovaný důvod, který podepírá naši slabou naději, aby byla naději bez hranic.

Toto je jeden z nejhezčích rysů „salesiánské spirituality mládeže“ také proto, že nám dává objevit, že náš způsob života v Ježíšově Duchu je zkušeností velkého společenství. Salesiáni, Dcery Panny Marie Pomocnice, mladí laici angažovaní ve výchovném a apoštolátním poslání... nemají ty samé úkoly, protože musejí odpovídat na odlišná specifická povolání. Všichni ale mají společný projekt, žijí ho jednotným stylem a s jediným nerozděleným zapálením. „Salesiánská spiritualita mládeže“ vytváří jednotu v různosti, sjednocuje ve věcech, které jsou opravdu důležité.

K zamyšlení:

- Text mluví o Ježíšově věci, o věci Božího království.
Jaké rysy této „věci“ jsou přítomné v mém dnešním životě?
- Jsem členem salesiánské rodiny a odpovídám na nějaké povolání.
V naší Rodině existují různá povolání. Jaký je můj úkol?
Jakou pomoc mohu dostat, abych žil/a lépe své povolání?
Jak mohu pomáhat druhým žít jejich povolání?

- Jeden současný autor řekl, že naše společnost „utíká před myšlenkou na smrt, protože má strach.“ Když přijmeme „věc“ vzkříšeného Ježíše, jsme voláni, abychom budovali kvalitní život pro druhé a pro sebe samé.
Jaké aspekty salesiánské spirituality mládeže musíme rozvíjet, abychom budovali Boží království v každodenním životě?
- Jaký je vztah mezi salesiánskou spiritualitou mládeže jako spiritualitou radosti a výzvou přijímat utrpení a bolest, které jsou tak důležité v naší křesťanské zkušenosti?
Jaké pomoci se nám má dostat, abychom plně prožívali tyto aspekty?
- Zdá se ti nebezpečné mluvit o angažovanosti v sociální a politické oblasti a zároveň o salesiánské spiritualitě mládeže? Proč?
- Co znamená tvrzení, že salesiánská spiritualita mládeže je spiritualita, která věří ve výchovu?
Jak mohu být vychovatelem, vychovatelkou ve svém každodenním životě?
- Jak by mi mohla modlitba pomoci:
  - k sjednocení mé osoby v Kristu;
  - k růstu v uvědomování si přítomného okamžiku;
  - k zaměření se na smysl příslušnosti k nějakému společenství;
  - k tomu být plný/á milosrdenství.

5. PŘÍBĚH, KTERÝ POKRAČUJE

„Salesiánská spiritualita mládeže“ je „nakažlivá“: vytvořila hnutí, které okouzljuje mladé, salesiány a Dcery Panny Marie Pomocnice. Vyprávěli jsme část tohoto našeho příběhu, protože chceme, aby pokračoval a stal se životem a nadějí pro mnohé mladé lidi.

Volání mladých

Stalo se to Donu Boskovi i matce Mazzarello. Děje se to i dnes. Cítíme, že Bůh nás vyzývá skrze bídu mnoha mladých, skrze jejich vnitřní nejednotu, roztržštěnost, skrze jejich samotu a neschopnost komunikace, nemožnost začlenit se do společnosti, protože nemají práci či prostředky pro dokončení studia, skrze násilí, kterým trpí stále více mladých, skrze zkušenosti, které pomalu vedou k drogám a alkoholu, řečeno jedním slovem – skrze volání po „životě“. Hlad, který hledá chléb; útlak, který hledá svobodu; samota, která touží po komunikaci; zprofanování, které touží po důstojnosti; ztráta půdy pod nohama, která hledá jistotu; nesmyslnost hledající smysl; násilí hledající mír... (23.GK SDB *str.* 88 a 19.GK FMA *str.* 18 -19).

Volání je voláním Ducha, který přebývá v každé osobě, a který plodí syny Otce.

Volání je ve své podstatě „potřeba spásy“.

Věříme, že jenom Pán Ježíš je spásou. Toto volání se pro nás stává výzvou k solidaritě a k zodpovědnosti.

Velmi silně to připomíná papež: „Teď je řada na vás, kteří jste povoláni, abyste pokračovali v dědictví salesiánského charismatu, abyste spolupracovali na rozkvětu svatosti mládeže

ve všech částech světa... Ať vám poslání, které se před vámi otevírá, nepřipadá příliš vysoké.

Toto poslání je samozřejmě obtížné, žádá velkorysou odevzdanost, hluboký vnitřní život, naslouchání Božímu slovu, přijímání Boží iniciativy, odvahu k důsledné odpovědi.“ (*Jan Pavel II.*)

Cítíme se povolání k tomu, abychom dávali hlas těm, kteří hlas nemají, abychom byli chudí s chudými, abychom brali za své jejich záležitosti, abychom hledali spravedlnost pro ty, kteří trpí nespravedlností, abychom spolupracovali na proměně reality, která je ještě vzdálená od Božího království (*srv. 23.GK SDB, str. 88*).

„V aktuální historické situaci, v níž se zpochybňuje ženská a mužská identita, cítíme potřebu snažit se vychovávat dívky, aby byly nositelkami nejen nových požadavků, ale též nových vnitřních zdrojů, a stály vědomě v čele budování takové společnosti, která by odpovídala potřebám člověka.“ (*19.GK FMA, 40*)

Jsmo lidmi, kteří mohou vyprávět krásný příběh

Chceme odpovědět na toto volání. Jakým způsobem?

„Salesiánská spiritualita mládeže“ nám napovídá způsob, který je zvláštní a přitom zajímavý. Je vyprávěním, plným slov, tak, jako tento text, který čteš. A přece, nejsou to jen slova. Za každým z nich je přesná tvář: ta, která patří Donu Boskovi, matce Mazzarello, tvář mnoha salesiánů, Dcer Panny Marie Pomocnice, spousty mladých mužů a mnoha dívek, kteří pracují jako laici povolání sloužit, těch, kteří naplnili život svůj a mnoha jiných nádhernými skutečnostmi.

Je tu také naše tvář: má, tvá, ta, která patří našim přátelům. Nejsme tak dobří, jako ti velcí lidé, které jsme si připomněli... ale také my, v našem malém, máme velkou chuť pokračovat ve vyprávění té historie, která nás nadchla.

Objevili jsme ji, když jsme přemýšleli o jedné stránce z historie prvotní církve.

„Petr a Jan šli o třetí hodině do chrámu k odpolední modlitbě. Právě tam přinášeli nějakého člověka, chromého od narození. Každý den ho posadili u chrámové brány, které se říká Krásná, aby prosil o almužnu. Petr spolu s Janem na něj upřeli zrak a řekli: ‚Pohleď na nás!‘ Obrátil se k nim a čekal, že od nich něco dostane. Petr však řekl: ‚Stříbro ani zlato nemám, ale co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!‘ Vzal ho za pravou ruku a pomáhal mu vstát. Avtom se chromému zpevnily klouby, vyskočil na nohy, vzpřimil se a začal chodit. Vešel s nimi do chrámu, chodil, skákal radostí a chválil Boha. A všichni ho viděli, jak chodí a chválí Boha. Když poznali, že je to ten, co sedal a žebрал před chrámem u Krásné brány, žasli a byli u vytržení nad tím, co se stalo. Protože se držel Petra a Jana, všichni se k nim v úžasu sběhli do sloupoví, kterému se říká Šalamounovo.“ (Sk 3, 1-11)

Pokud čteme tento příběh jen tak, zdá se to jen jako zpráva o zázračném gestu. Je ale potřeba pokračovat v četbě.

Chromý, který byl uzdraven, křičí radostí s takovou silou, že jej zavrou pro rámus, který dělá v posvátném prostoru chrámu. Když se kněží dozvěděli, že v tom byl namočen i Petr, ptali se ho, aby zjistili, co bylo příčinou nepořádku.

Tady přichází to krásné.

Petr říká: „Víte, proč tento chromý kráčí ‚narovnan‘ a zdrav? Aby všichni věděli, že nemůžeme být živi bez toho Ježíše, kterého jste vy ukřižovali a zabili a kterého Otec vzkřísil z mrtvých.“

Existuje hluboké propojení mezi uzdravením a vyznáním, že Ježíš je Pán. Uzdravení vyřeší fyzické problémy. Vyznání víry ve Vzkříšeného překonává bariéry fyzické smrti a zajišťuje úžasnou plnost života, navzdory smrti.

Tyto dva momenty ale nejsou na sobě nezávislé. Naopak, vzájemně se doplňují. Fyzické uzdravení vypovídá o vážnosti návrhu. Rozhodnutí, které dá v plnosti život, oběť jako tajemný dar a přijetí víry, jde za hranice pouhého uzdravení, týká se svobody a lásky, je to ano k přítomnosti a blízkosti, která je stejně tak pravá a reálná jako tajemná. Bez tohoto rozhodnutí víry v Pána Ježíše neexistuje plný život. I přes možné uzdravení z nemoci nebo osvobození z útisku zůstaneme, dříve nebo později, vězni smrti. Setkání s ní se pouze oddálilo o několik dnů.

Proto následovníci toho, který chtěl všechny plné života, se vydávají do světa, aby mluvili o Ježíšovi a jeho vzkříšení.

Nedělají to jen krásnými slovy. Hovoří skutky, ale pak rozmnožují slova, která opakují vyprávění Ježíšova života.

Můžeme tímto způsobem pokračovat ve vyprávění historie „salesiánské spirituality mládeže“?

Vymýšlíme konkrétní střípky tohoto vyprávění

Odpověď je svěřena každému z nás.

Tři starosti mohou konkretizovat naši touhu pokračovat ve vyprávění historie „salesiánské spirituality mládeže“.

Především je potřeba, abychom se stali živými svědky. Nestačí znát dobře pouze obsah historie. Historii spirituality mohou vyprávět jen muži a ženy, kteří ji intenzívně žijí.

Za druhé je potřeba, abychom vytvořili konkrétní místa, kde je možné se s ní setkat a zakusit ji. Něco už se realizuje.

Všichni si vzpomínají na velká setkání mládeže u příležitosti „Confronta“ nebo „Campi Bosco“. Colle, kde Don Bosco žil, se stalo pro mnoho mladých „Horou blahoslavenství mladých“. Malý a chudý domeček v Mornese mluví o náboženské zkušenosti matky Mazzarello.

Tato místa jsou důležitá... ale opravdu nestačí. Je potřeba rozmnožit místa, kde by se dýchal vzduch „salesiánské spirituality mládeže“, kde modlitba a sdílení by byly první a základní nabídkou, kde by bylo možno potkat někoho, kdo by mohl vyprávět o tom, co Don Bosco a matka Mazzarello začali s takovým nadšením.

Nakonec *je potřeba přeformulování*. Je to těžké slovo, ukazuje smysl těchto stran. Vznikly z pokusu říci znovu jaký je duchovní prožitek Dona Boska a matky Mazzarello v dnešních problémech, v nadějích, očekávání. Tuto práci nemůžeme považovat za dokončenou. Je to začátek. *Svěřena skupinám salesiánů, FMA a mladých*, v různých kontinentech a oblastech světa, se může stát krásným příběhem života a naděje, plným zaujetí pro život a plným gest, vyjadřujících naději.

Příběh pokračuje...

To, na čem záleží, je pouze jedna jediná věc: život a naděje ve jménu Páně. Příběh „salesiánské spirituality mládeže“ to může povzbudit a upevnit. Proto jsme jej vyprávěli: dar, který si přátelé vyměňují s nadějí, že podniká další vypravěče.

Kdo chce, dělá to, co mnozí salesiáni, Dcery Panny Marie Pomocnice a mladí už dělají: vypráví to, co dělal, objevil a pochopil. Snaží se to dělat skrze skutky, pomáhá si slovy, aby podpořil fakta a aby je tlumočil správným způsobem.

Všimne si, že vyprávět takový příběh je namáhavé a zodpovědné. Proto vypráví, že se mu uvnitř zrodila velká radost. Nemůže ji potlačit. Vypráví s bází a rozechvěním, protože ví, že vypráví v první řadě o sobě a pro sebe. Ale nemlčí, jeho slova mají sílu jeho slabosti (2 Kor 12, 9) a mají sílu mnoha svědků, kteří již vsadili celý svůj život, protože byli okouzleni příběhem, se kterým se setkali.

Vypráví s jednou jedinou velkou vášní: aby všichni znovu objevili život a štěstí, to pravé a autentické, které Ježíš věnoval světu, když vyprávěl příběh o Bohu, dobrém a přijímajícím Otci.

K zamyšlení:

- Jak příběh popsany na těchto stránkách probudil snahu být mnohem živějším článkem salesiánských dějin?
- Jakou výchovu a/nebo jakou pomoc potřebuji, abych byl/a lepším členem salesiánské rodiny?
- Jaká jsou „nová místa“, která máme vytvářet, aby se naše salesiánská spiritualita stala otevřenou a přístupnou všem?
- Jak pokračuji ve vyprávění tohoto příběhu pro život a naději všech?

OBSAH

PŘEDMLUVA	2
1. PŘÍBĚH PŘICHÁZEJÍCÍ Z DALEKA	6
Blahoslavenství: Ježíšova odpověď na naše otázky.....	6
Don Bosco a matka Mazzarello, Boží dar mládeži	8
Evangelium blahoslavenství... dnes	10
Salesiánská spiritualita mládeže	12
Znamení, že prošel Duch	13
K zamyšlení:	15
2. U KOŘENE KŘESŤANSKÉHO ŽIVOTA	16
Nikodémův příběh.....	16
Jako na rozcestí	18
Směr cesty: salesiánský styl.....	19
U kořene všeho: objevení Vtělení.....	20
Boží blízkost v perspektivě Vtělení	21
Boží tvář odhalená Ježíšem.....	22
„ <i>Jít se vztyčenou hlavou</i> “	23
<i>Dobrý pastýř</i>	24
Bůh v lidské přirozenosti každého člověka.....	25
K zamyšlení:	27
3. ŽÍT PONOŘENÍ DO TAJEMSTVÍ	28
Žít z víry	29
<i>Boží přítomnost v každodenním životě</i>	30
<i>Víra: každodenní život v pohledu tajemství</i>	32
<i>Boží tajemství v hloubce událostí</i>	33
Boží Slovo pomáhá proniknout do tajemství.....	34
Církev: lid, který sdílí Ježíšovu „věc“	35
<i>Ve škole Dona Boska</i>	36
<i>Církev koncilu</i>	36
<i>Milujme a budujme církev</i>	38
Svátosti církve.....	39
<i>Změna teologického pohledu</i>	39

<i>Svátosti: zvláštní čas spásy</i>	42
<i>Eucharistie a svátost smíření</i>	43
<i>Atmosféra svátku</i>	44
Maria, nejkrásnější obraz křesťana	45
<i>Pomocnice</i>	45
<i>Mariina tvář</i>	46
K zamyšlení:	49
4. BÝT ZAPÁLENÍ PRO KRÁLOVSTVÍ	50
Život je povolání	50
<i>Povolání: budovat Boží království</i>	52
<i>Zvláštní povolání pro Boží království</i>	54
Láska k životu: spiritualita radosti.....	56
Kříž v radosti křesťana.....	56
<i>Služba bratřím</i>	57
<i>Křesťanské „umrtvování“</i>	57
<i>Každodenní povinnosti</i>	59
<i>Odpuštění</i>	60
Angažovanost v sociální a politické oblasti.....	60
<i>Naděje „navzdory všemu“</i>	61
<i>Důvěra ve výchovu</i>	63
Modlitba jako prosba a chvála.....	64
Kontemplace každodennosti	66
Spiritualita společenství a spolupráce.....	68
K zamyšlení:	70
5. PŘÍBĚH, KTERÝ POKRAČUJE	72
Volání mladých	72
Jsme lidmi, kteří mohou vyprávět krásný příběh	73
Vymýšlíme konkrétní střípky tohoto vyprávění.....	75
Příběh pokračuje.....	76
K zamyšlení:	77